

• **Anti-Kürt Histerinin Arka Planı**

Sayfa 2

• **Tirkiye û Dagirkirina Başûrê Kurdistanê**

Rûpel 4

• **Yerel Ara Seçimlerinin Gösterdikleri**

Sayfa 10

• **Şerê PKK'ê û Peşmergan û Sebebên Sebeban**

Rûpel 16

Dîsa Li Cizîrê Ferman e

Navçeya Nûçan- Di roja 8.11.1992'an de panzera tîmên taybetî ya ku dewriye digeriya, di ser mayinên ku ji alî gerîlayên PKK'ê ve hatibû danîn re derbasbû û înfilaç kir. Li ser vê bûyerê hêzên dewletê bi tançan taxa Cûdî gullebaran kirin; 9 kes hatin kuştin, gelek malan xesar dît û gelek wesayît (araç) hatin tahrîbkirin.

Di bombabarankirina taxa Cudî de panzerên Almanan ên BRT-60 jî hatin bikaranîn û di malekê de 9 kes hatin kuştin û 4 kes jî birîndar bûn. Roja duwemîn jî bo rakirina cenazeyên kuştîyan, di ser deh hezarî de mirov beşdarî xwepêşandanê bûn. Polîsê Tirk, piştî merasîma cenazeyan gelek mirov girt û avêt nezaret-xanê. Yê ku di bombabarankirinê de hatin kuştin û ji malbatekê bûn ev in: Hecî (65), Leyla (60), İsmail

(25), Nadîre (10), Sînem (13), Fatma (9), Şivan (3) û Henîfe Çekirge (2). Bi navê Şêxmûs mêvanek jî di vê êrîşê de hate kuştin. Dîsa jî vê malbatê Emîne, Mer-yem, Kasîm û Mûsa birîndar bûn û niha li Diyarbekir di nexweşxanê de ne.

Li gor Ajansa Nûçan a Berxwedanê, bi pêlêkirina mayinan panzera tîmên taybetî îmha bû û 12 mensûbê tîmên taybetî mirin. Li ser bûyerên li Cizîrê esnafên Şirmaxê, Hezex (Idil)ê, Silopî û Midyatê du rojan du-kanên xwe venekirin û şofêran jî çontax girtin. Serokê belediya Cizîrê yê serbixwe Haşîm Haşîmî li ser rûdanên Cizîrê di beyana xwe de got ku: "Ev polîtîqa-yek hukûmatê ye. Beyanên berpirsiyarên dewletê

• Dûmahik r.15

MEDYA

Onbeş Günlük Haber - Yorum Gazetesi

GÜNEŞİ

16-31 Kasım 92

Yıl : 5

Sayı : 19

5000 TL

(KDV Dahil)

Do Fethiye, Îro Alanya

Navçeya Nûçan- Dewleta Tirk li hember gelê Kurd hovîtiya xwe didomî ne. Êrîşên li dijî gelê Kurd nasekinin. Hê di ser bûyerên Fethiyê de çend roj derbas nebûbû, îcar li Alanyayê Tirkên nijadperest êrîş birin ser Kurdan.

Bûyerên Alanyayê li ser kuştina Çawûş Ahmet Gundogmuş dest pê kirin. Ahmet Gundogmuş di êrîşa ordiya Tirkan a ku li başûrê Kurdistanê didomîne de hate kuştin. Di

• Dûmahik r.15

Ma Biraî Ewha Ye?

(Foto: Hurriyet)

• **Sami Abdurrahman ile Röportaj**

Sayfa 8-9

• **Güney Kürdistan Hükümeti ile PKK Arasında İmzalanan Protokolün Tam Metni**

Sayfa 6

• **Federe Devlet ve Bazı Gerçekler**

Sayfa 5

• **Necmettîn û Kalikê Xwi Ya Qisey Kenê**

Rîperr 13

• **Şiwan Perwer'den Kamuoyuna**

Sayfa 6

• **Çerkezler'den Askere Gitmeme Çağrısı**

Sayfa 12

• **Hani'ye PKK Baskını: 11 Ölü**

Sayfa 3

G Ü N D E M

Osman AY TAR'

TC'nin Güney Kürdistan'a yönelik olarak karadan ve havadan gerçekleştirdiği saldırılarda ölen askerlerin Alanya, Kuşadası, Erzurum, K.Maraş ve Bursa'da yapılan cenaze törenlerinde atılan sloganlar, edilen "intikam" yeminleri; özellikle Alanya'da yaşananlar konunun gittikçe önem kazandığını gösteriyor. Iğdır'da ise Kürtlere karşı Azeriler kışkırtıldı. Diyarbakır'daki bir cenaze töreninde ise polisler gösteri yaptılar, çevreye rastgele ateş açtılar. Hele Kürtlere yönelik pervasızca saldırılara karşı TC yetkililerinin takındığı tutum, gelişmelerin vehmetini daha da artırıyor.

"Türk-Kürt kavgası", "etki tepkiyi doğuruyor", "olanlar bir avuç ülkücünün işi" türünder. tespitlerle değerlendirilen olayların, soğukkanlı ve tüm boyutlarıyla ele alınmasının önemi büyüktür. Özellikle son bir yılda yaşananlar, ilgili çevrelerin konuya ilişkin açıklamalarıyla bir bütün olarak değerlendirildiğinde, gelişmelerin hiç de yansıtılmak istendikleri gibi kendiliğinden ve "etki-tepki" sorunu olmadığı gözler önüne seriliyor.

Saldırıların Gelişim Seyri

Daha önceleri de askerlerin cenaze törenlerinde bazen kimi sloganlar atılmakla birlikte ilk yığinsal gösteri, geçtiğimiz yıl Kayseri'de meydana geldi. 27 Ekim 1991'de Kayseri'de yapılan cenaze töreninde ırkçı-şoven sloganlar atıldı, yığinsal gösteriler oldu. Bunun 13 kasım 1991'de Erzurum'da bir üsteğmenin cenaze töreninde yapılan benzeri gösteriler izledi.

Çanakkale-Bayramiç'te bir "keçiye tecavüz edildi" gibisinden uyduruk bir iddianın yayılmasından sonra meydana gelenler hatırlardadır. Basit bir olay hemen anti-Kürt bir kampanyaya dönüştü. Yine Anamur'da televizyon ekranlarına da yansıyan ırkçı-şoven gösteriler yapıldı, intikam yeminleri içildi. Urla'da başlayan olaylar günlerce sürdü.

Geçtiğimiz ay Fethiye'de asker Ali Galip Met'in cenaze töreninde başlayan gösteriler, Kürtlere yönelik süre avına dönüştü. Günlerce Kürtlere yönelik saldırılar oldu. Bunun üzerine kimi Kürtler çareyi şehri terk etmekte buldular.

Daha Fethiye'deki anti-Kürt histerinin tartışması gündemdeki sıcaklığını korurken, 29 Ekim'de Alanya, Kuşadası, Erzurum, K.Maraş ve Bursa'da yapılan cenaze törenlerinde gösteriler oldu. Kürtlere yönelik en kapsamlı saldırılar Alanya'da meydana geldi. Alanya'da iki Kürt linç edilmekten sonra kurtuldu. Kürtlere ait dükkanlar yakılıp talan edildi, evler kundaklandı. Kiracı Kürtlerin ev ve işyerlerinden çıkarmaları için yoğun baskılar yapıldı.

Alanya'da Kürtlere yönelik saldırılar ve sonrasındaki gelişmeler, olayların yansıtılmak istendikleri gibi hiç de kendiliğinden çıkmadığını gösterdi. Özellikle HEP ve diğer demokratik kitle örgütlerinin bütün çabalarına rağmen polislerin gelişmelere seyirci kalmaları, saldırılarda elebaşılık yapanlara gözyummaları, tezgahlanan oyunların arka planı konusunda önemli ipuçları veriyor.

Diğer yandan cenaze töreninden birkaç gün önce belediye hoparlörle-

Anti-Kürt Histerinin Arka Planı

rinden "Şehitlerimizin kanı yerde kalmayacak" şeklinde bir propagandanın yapılması ve Kürtlere yönelik saldırılarda MKE markalı mermilerin kullanılmış olması da anti-Kürt histerinin planlı bir biçimde oluşturulduğunun kanıtıdır.

Iğdır'da ise bir diğer oyun tezgahlandı. Güney Kürdistan'a yönelik TC saldırılarını protesto gösterileriyle başlayan olaylarda devlet güçleri Kürtleri Azerilerle karşı karşıya getirmek istediler. Fethiye ve Alanya'daki saldırılar bu defa Azeriler kullanılarak tekrarlanmak istendi. Birkaç gün süren olaylarda polisin himayesinde Kürtlerin evleri kurşunlandı, Kürtlere yönelik saldırılar gerçekleştirildi. Yüzlerce insan gözaltına alınarak işkenceden geçirildi.

Kirli Savaşın Türkiye Boyutu

Son olarak Fethiye, Alanya ve Iğdır'da yaşananlar TC'nin Kürtlere yönelik genel politikalarından ayrı düşünülemez. Çünkü tek tek parçaların bi-

Ayrıca Cumhurbaşkanı T. Özal ve Başbakan S. Demirel'in kamuoyuna da yansıyan dolaylı kışkırtmaları da sözkonusudur. Değişik zamanlarda ifade edilen "Korkarız Türk halkı da harekete geçer" türünden sözler, Kürtler açısından gözdağı, ırkçı-şoven Türk çevreleri için de "komut" niteliğindedir.

Son olaylar, ulusal ve toplumsal muhalefeti bastırma yöntemi olarak yeni de değiller. Bilindiği gibi Osmanlı yönetimleri ezilen halkları karşı karşıya getirmek için her zaman oyun ve provakasyonlar tezgahladılar. Onun yıkıntıları üzerinde kurulan TC de halkları birbirine kırdırtmak için her yolu denedi. Ermeni ve Rumlara yönelik soykırımlar hatırlardadır.

1980 öncesinde K.Maraş, Malatya ve Çorum'da Alevi-Sünni çatışması adı altında tezgahlanan oyunların sonuçları bilinmektedir. Yani Kürt-Türk veya Alevi-Sünni ayrılığını kullanmak bir politika değildir. Bunun zemin bulmadığı dönemlerde, örneğin Kürdistan'da,

Şırnak'ı yakıp yıkan; Çukurca, Kulp, Varto ve Cizre'yi topa tutanlar ile Fethiye ve Alanya'da Kürtlere ait dükkanları yakan, Kürtlerin evlerini kurşunlayanlar, aynı politikanın farklı yerlerdeki uygulayıcısıdır. Saldırılarda elebaşılık yapanların ne denli konunun bilincinde oldukları veya kişisel sorumlulukları ne olursa olsun, Kürtlere yönelik saldırılar kirli savaşın Türkiye boyutunun ürünüdürler.

raraya getirilmesi ile meydana gelen tablo, anti-Kürt histerinin TC'nin en üst yöneticilerince de kışkırtıldığını gösteriyor. T. Özal'dan S. Demirel'e, kimi bakanlara kadar uzanan bir anlayışın doğal sonucudur yaşananlar.

Öyle bir histeri ki "yüce meclis" in "kürsü dokunulmazlığı" ni bile hiçe sayarak insanları harekete geçiriyor. Bu nedenledir ki, yemin töreninde "yüce meclis"te Kürt parlamenterlere yönelik gerçekleşen saldırılar ile Fethiye ve Alanya'da yaşananlar arasında açık bir paralellik var. Bu konuda insanları harekete geçiren ırkçı-şoven zihniyettir. "Güneydoğu sorunu" nun tartışıldığı meclis oturumunda Mahmut Alınak'ı sözümona dokunulmazlığı olan kürsüden yaka paça indirenler ile Alanya'da Kürt gencini linç etmek isteyenlerin arasındaki "manevi bağ" aynıdır; o da resmi ideolojidir.

Ya da Şırnak'ı yakıp yıkan; Çukurca, Kulp, Varto ve Cizre'yi topa tutanlar ile Fethiye ve Alanya'da Kürtlere ait dükkanları yakan, Kürtlerin evlerini kurşunlayanlar, aynı politikanın farklı yerlerdeki uygulayıcısıdır. Saldırılarda elebaşılık yapanların ne denli konunun bilincinde oldukları veya kişisel sorumlulukları ne olursa olsun, Kürtlere yönelik saldırılar kirli savaşın Türkiye boyutunun ürünüdürler.

aşiretler karşı karşıya getirilmiştir.

Bir Politikanın İflası

Fethiye ve Alanya olaylarının kanıtlandığı gerçeklerden biri de, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini dumura ve ulusal uyanışı kesintiye uğratmak, gidecek asimilasyonu kalıcılaştırmak için başvurulan yöntemlerden biri olan sürgün ve göçettirme politikasının iflas ettiğidir. Kürdistan'ı insansızlaştırarak Kürt ve Kürdistan sorunundan "kurtulmak" isteyen TC, bunun Kürtler somutunda kolay olmadığını gördüğü için her yolu mübah görüyor.

Kürtleri Türklerin çoğunlukta olduğu yörelere sürerek veya çeşitli yöntemler kullanmak suretiyle Kürtleri kendi topraklarından kopararak eritme, yabancılaştırma ve kişiliksizleştirme politikalarının ağırlıklı olarak tutmadıklarını, son birkaç yılda yaşananlar gösterdi. Özellikle son birkaç yılda Türkiye'nin metropol kentlerindeki Kürtler arasında ulusal uyanışın alabildiğine yaygınlaşması, kimi semtlerin birer direniş ocağı haline gelmesi, dahası PKK'nin gerilla rezervinin önemli bir kısmını Türkiye'nin metropol kentlerindeki Kürtlerin oluşturması, TC'yi değişik yöntemleri tekrar gündeme getirmeye yöneltti. Bunlar-

dan biri de "meyva"larını Fethiye, Alanya, Iğdır gibi yerlerde veren yöntem, yani halkları karşı karşıya getiren yöntemdir. Yöntemdeki "yenilik" ise, bunun günümüz koşullarında yeniden uygulamaya konulmasıdır.

TC artık sürgün ve göçettirmeyle Kürt ulusal uyanışının önüne geçemeyeceğini görüyor. Bunun içindir ki köyleri, şehirleri boşaltmak yerine değişik provakasyonlarla köy ve şehirleri topa tutuyor; yakıp yıkıyor. "Topyekûn mücadelesi", yasama-yargı ve yürütmenin tam desteğiyle "topyekûn savaş" olarak bütün acımasızlığı ile uygulanıyor. Önümüzdeki süreçte hem Kürdistan'da hem de Türkiye'nin metropol kentlerinde kirli savaşın daha bir pervasızca sürdürüleceğinin sinyalleri bir bir veriliyor. Fethiye ve Alanya olayları bu konuda açık birer örnektir.

Oyun Boşa Çıkarılabilir

Yaşananın, bir Türk-Kürt veya Azeri-Kürt kavgası olmadığı, genelde uygulanan yıldırma, sindirme ve gidecek imha etme politikalarının bir parçası olduğu gerçeğinin bilinciyle hareket ederek çeşitli mücadele yol, yöntem ve araçlarıyla tezgahlanan oyunlar boşa çıkarılabilir. Kürdistan'da akan kanın sorumlusunun resmi ideoloji olduğu, inkar ve askeri yöntemlerde ısrar ederek TC'nin sorunu çözemeyeceğini, çözüm yolunun Kürt halkının tüm özgür uluslar gibi kendi ulusal haklarına kavuşmasından geçtiği, kamuoyu nezdinde ses verebilecek araçlarla bıkmak usanmak bilmeden anlatılmalıdır.

Öte yandan anti-Kürt histerinin metropol kentlerinde yaşayan Kürtler arasında moral bozukluğuna, sinmeye, yığınlaşmaya yol açmaması için tüm olanaklar seferber edilmelidir. Kürt halkında şimdiye kadar belirgin bir Türk karşıtlığının oluşmaması, kitlesel direnişlerde resmi ideoloji ve onun devletinin hedeflenmesi, TC tarafından tezgahlanan ve ilerde tezgahlanabilecek oyunların boşa çıkarılmasında önemli bir avantajdır.

Türk sosyalist ve devrimci hareketinin marjinalliği, anti-Kürt histerinin kırılması için bir dezavantaj olsa da bu, Kürt ulusal demokratik muhalefeti girişim ve çabalardan alıkoymamalıdır. Kürt sosyalist, devrimci ve yurtseverleri, TC'nin oyunlarını boşa çıkartmak için kim veya kimlerle ilişkiye geçmek gerekiyorsa bunun gereklerini, şabloncu önyargıları bir tarafa iterek yerine getirmelidirler.

Gerçi şu anda yaygın bir anti-Kürt histerisi yok; ama gelişmeler, önü alınmazsa bunun boyutlanacağını gösteriyor. Devletin yaratmak istediği Kürt "öcü"sünü halkların kardeşliğinin gereklerini somut olarak pratikte yerine getirerek altetmek mümkündür.

Halkları karşı karşıya getirme ve çatıştırmaya politikalarına karşı çıkan, halkların ulusal demokratik haklarından yana olan Kürd'üyle, Türk'üyle, Arab'ıyla, Laz'ıyla, Çerkez'yle, Rum'uyla, Ermeni'siyle, Asuri'siyle, yani kısacası herkesle uygun düzeylerde bir araya gelmenin, birlikte hareket etmenin yollarını, araçlarını ve sonuç alıcı yöntemlerini bulmak, bugün her zamankinden daha yaşamsaldır.

İHD 3. Genel Kurulu'na Bir Bakış

Daralarak Genişleme

• Av. Eren KESKİN

İnsan Hakları Derneği 3. Olağan Genel Kurulu, 24.10.1992 tarihinde, Ankara'da yapıldı. Genel kurul sonrasında, Akın Birdal genel başkan, İstanbul şube başkanı Av. Ercan Kaner ve Van şube başkanı Yavuz Binbay genel başkan yardımcıları, Av. Hüsnü Öndül genel sekreter, Diyarbakır şube başkanı Av. Fevzi Veznedaroğlu genel sekreter yardımcısı seçildiler. Cizre, Batman, Diyarbakır, Antep, Konya, İstanbul, İzmir şubelerinden gelen temsilciler merkez yürütme ve genel yönetim kurulunu oluşturdular.

Genel merkezin bu biçimde oluşması, özellikle genel merkezin geçmiş dönemlerdeki politikasına ve anlayışına muhalefetin öncüsü durumunda olan İstanbul şubesinde tartışmalara yol açtı. Çünkü bir dönem önce Akın Birdal'ın da içinde bulunduğu anlayışa esastan bir karşı çıkış olduğundan, ayrı bir liste ile İHD yönetimine talip olmada diretilmesi gerektiği ileri sürülüyordu. Kürdistan şubeleri ise anlayış açısından İstanbul ile aynı yerde olduklarını ancak, özellikle bu dönemde Kürdistan'da yaşanan bunca saldırı ve katliamların olduğu günlerde insan hakları savunucularının tek liste ile yönetime talip olmaları gerektiğini ileri sürüyorlardı. Bu tavrı çok onaylanabilir bulsam da, Kürdistan gerçekliğini düşündüğümde anlayabiliyorum.

Kişi olarak ben, İstanbul şubesinin bu dönemde mutlaka genel merkezde temsil edilmesi gerektiğine inanıyordum. Ve bu temsilde Kürdistan şubeleri ile birlikte var olmanın da ayrı bir önemi olduğuna inanıyordum. İşte bu nedenle ben de kişisel tercihim

ortak listeden yana ve anlayışını paylaşmadığımı düşündüğüm isimleri çizmek suretiyle kullandım. Ve sonuçta bu dönem oluşan genel merkezin, geçmiş dönemlerdekinden daha fazla "iş" yapacağına inanıyorum.

İHD genel kurulunda bence en önemli yan, "genel kurul kararı" olarak kabul edilen önerilerdi. Örneğin, "askere gitmeme çağrısı"; "kayıplar komisyonu", "işkence izleme komisyonu", "çalışanların sorunları ile ilgili komisyon", "insan hakları radyosu" kurulması vb. gibi öneriler. Ayrıca "terörle mücadele yasası"na karşı etkin tavır alınması ve 125. madde tutsaklarının serbest bırakılmasına yönelik toplanan imzaların meclise sunulması gibi kararlar alındı. Ve toplanan 10 bin imza 26.10.1992 günü meclise sunuldu.

Genel kurulda ayrıca, Kürdistan'da savaşan taraflara "ateşkes" çağrısı yapılarak, siyasi çözüm önerisi kongre kararı olarak geçti.

Genel kurul sonrası, İHD'ye karşı var olan baskılar daha da arttı. Adana ve Konya şubeleri kapatıldı. Özellikle, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde, "Dernekler Özel Denetleme Grubu"nun kurulması baskıların daha da yoğunlaşacağına göstergesi. Dernekler artık bu kurum bünyesinde çalışan denetçiler eliyle denetlenecek. Bu denetçiler bazı durumlarda, dernek yönetim kurulu başkan ve üyelerini geçici olarak görevden uzaklaştırabilecekler. Özellikle Kürdistan şubelerine yönelik olduğunu düşündüğüm bu uygulamaya karşı, insan hakları savunucularının mutlaka tavır almaları gerekiyor.

İHD'ye karşı baskılardan söz ederken, Kürdistan'daki şubelerin, baskıları en yoğun yaşayan şubeler olduğu bir gerçek. Bu baskılar saldırı biçimine dönüşmüş, Kürdistan şubelerinin üyeleri olan bir çok insan hakları savunucusu katledilmiştir. "Faili meçhul" olarak adlandırılan ancak bizlerce "faili meçhul olmayan" bu cinayetlerin hiçbirinde, cinayetin aydınlatılması yönünde tek bir adım atılmamıştır.

Yaşanan gerçeklik bu iken, "nasıl bir insan hakları mücadelesi" diye sormak gerekiyor.

Kişi olarak, resmi görüşten, resmi tarihten kopmadan, verilen mücadelenin hep "yarım-yamalak" kalacağı inancındayım. Bir örnek vermek istiyorum. Şırnak katliamından hemen sonra ÇGD yönetici ve üyeleri olarak, Mustafa Ekmekçi ve Aziz Nesin Şırnak'a gittiler (Gitmiş olmalarını olumlu buluyorum). Şırnak'ta "halkı katletme" emrini veren Mete Sayar ile görüştüler. Mustafa Ekmekçi şöyle yazdı:

"Mete Sayar inançlı bir müslüman, dürüst bir asker, eğer Şırnak'ta PKK bayrağı açılsaydı Mete Sayar kesinlikle canına kıyardı" (22.9.1992, Cumhuriyet).

İşte, savaş kışkırtıcılarında, savaş hukukuna uygun davranmayan, sivil halkı katletme emri veren bir askere "dürüst asker" diyebilen bir anlayış. Daha önemlisi Şırnak'tan gördükten, halkı dinledikten sonra bir insan hakları savunucusu olduğunu iddia eden kişinin bunları söyleyebilmesi. Ayrımcı noktalarımız çok belirgin. O zaman düşünmeliyiz, acaba doğru olan, insan hakları mücadelesinin, "DARALARAK GENİŞLEMESİ"mi diye.

Ben, "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkına" inanan bir insan hakları savunucusunun, Kürt ulusunun kendi devletini kurma hakkını soruna kadar savunması gerektiğine inanıyorum. Gerisine zaten hal-kin kendisi karar verecektir.

TC devletinin baskısı her alanda olduğu gibi, İHD'de de hissedilmeye devam edecek. Önemli olan, bu baskılara karşı mümkün olduğunca çok insanı katmak. Ancak doğru anlayışın, resmi görüşe karşı tavrın da anlatılması ve yaratılması koşuluyla.

TC Ordusu Güney Kürdistan'dan Çekilsin

• A. DAĞLI

TC devleti tarihi boyunca, kendi baskıcı ve talancı karakterinin gereği her zaman Kürt halkının örgütlü güçlerini "terörist", "eşkiya", "bölücü" vb. suçlamalarla damgalamaya çalışmış, barbarlık politikasını Türkiye halkları ve dünya kamuoyundan gizlemeye çalışarak "teröre karşı iç huzuru sağlamak, sınır güvenliğini korumak vb." saf-satalarla Kürt halkını ve onun gelişen örgütlü mücadelesini bütün şiddetle imha etmeye çalışmıştır.

Bir bakıma bütün varlığını Kürt ulusunun red ve imhası üzerine şekillendirmiştir. Bütün kurum ve kuruluşlarıyla, özellikle devlet basınıyla -ki dünyanın hiç bir yerinde Türk basını kadar resmi devlet basını haline gelmiş bir basın belki hiç olmamış- sürekliliği bir "topyekûn savaş" halinde olmuştur. Eğer bugün bu kirli savaşı resmi olarak itiraf ediyorsa, artık gerçek yüzünü kitlelerden ve dünya kamuoyundan saklayamaz hale geldiğinden dolayıdır. Yoksa bunca şehir, köy ve kasabaların yıkılıp yıkılmasını, binlerce Kürt insanın hunharca katledilmesini nasıl açıklayacak?

Kuzey Kürdistan'da gerilla mücadelesinin yanında kitlesel serhildanlar süreci TC devletinin sömürgeci politikasını her yönüyle iflasın eşiğine götürmüştür. Güney Kürdistan'daki federe fevlet ilanı da bu sürece eklenince TC'nin bütün temelleri sarsıldı. Bu nedenle büyük bir acz içindedir. Trilyonlarca askeri harcamalar yapıyor, her türden kitle imha silahları için sipariş veriyor, Kürdistan'da katliamlar düzenliyor, her tarafı yakıp yıkıyor.

Daha önceleri savaş uçaklarıyla Güney Kürdistan'ı bombalıyordu. Şimdi ise karadan da "sınır güvenliği" bahanesiyle saldırıya geçmiş ve yer yer 25 km. ilerlemiş bulunmaktadır.

Diktatör Saddam'ın "ben Kürdistan'ı bir Arap çölü haline getireceğim" anlayışını, TC bugün Kürdistan'ın her tarafında uygulamış bulunmaktadır.

TC'nin güneye yönelik planları henüz tam belli olmakla birlikte, şu bir gerçek ki, PKK'nin gerilla kamplarını "imha" etmek istediği gibi Güney Kürdistan'daki ulusal devlet süreci de boğmaya çalışacaktır. Böylelikle bir taşla iki kuş vurmaya kalkacak ve kalıcı bir işgalle Musul-Kerkük'e ilişkin kirliliğini de gerçekleştirmeye çalışacaktır.

Öte yandan YNK-PDK ile PKK arasındaki çelişkili sürecin silahlı çatışma noktasına dönüşmesi Kürt halkı açısından büyük bir talihsizliktir.

Bu talihsiz durumu değerlendirirken salt bir tarafı kahraman ilan etmek diğer tarafı lanetlemek anlayışı doğru değildir. Bu koşullarda Kürt hareketlerinin birbirleriyle silahlı çatışmaya girmesinin hiç bir haklı yanı ve tarafı yoktur. Çatışmaya giren her iki tarafın da hataları ve yanlışlarını görmek lazım. PKK'nin diğer Kürt hareketleriyle uzlaşmaz tutumu ve kendi dışındaki bütün Kürt hareketlerini "hain ve işbirlikçi" görme anlayışı, özellikle Güney Kürdistan hükümetine karşı tutumu çok yanlıştır. PKK başta Kürdistan Hükümeti ile anlaşmaya yanaşmadığı gibi, onun "emperyalizmin uşaklığında olan bir kukla oluşum" olduğunu ve bu oluşumun yıkılması gerektiğini ileri sürdü. PDK ve YNK yetkilileri ise "istemeyerek çatışmaya girdiklerini" söylüyorlar. Ancak TC'ye karşı silik tavırları çok üzücüdür. Oysa Barzani'nin TC'ye karşı daha önceki tutumları her yurtsever Kürdü sevindiriyordu. Örneğin; "TC'nin topraklarımızı yönelik bütün saldırılarına karşı peşmerge gücümüzle karşı koyacağız" tavrı son derece kişilikliydi.

TC'nin ordusunun büyük bir pervasızlıkla Güney Kürdistan'a saldırmasına bütün Kürdistanlı güçler en aktif bir şekilde karşı durmalıdırlar; bu işgalci emellerini dünya kamuoyuna teşhir etmelidirler.

Kürdistan'ın dört parçasındaki Kürt ulusal hareketlerinin birbirleriyle dayanışma içinde olmaları ve güçbirliği yapmaları gerekir. Kardeş kanı asla dökülmemelidir. Zamanında büyük insan Dr. A. Kasımlı'ya sormuşlar: "Barzani neyinizdir?" O da "Barzani Kardeşimdir, insan kardeşini özgürce seçemez ancak dostunu seçebilir, aramız her ne kadar iyi değilse de Barzani yine benim kardeşimdir" demiş. Bu bize ders olmalıdır.

Hani'ye PKK Baskını: 11 Ölü

Alınan haberlere göre Diyarbakır'ın Hani ilçesi, 9 Kasım 1992 günü akşam saatlerinde PKK gerillaları tarafından basıldı. 200 kişi oldukları söylenen gerilla grubunun saldırısı sonucu tabur binası, kaymakamlık, PTT, öğretilenevi, askerlik şubesi ve emniyet müdürlüğü binası büyük hasar gördü. PKK Amed Eyalet Komutanlığı adına yapılan açıklamada en az 100 askerin öldüğü, gerilla grubunun kaybının ise 3 olduğu ileri sürüldü.

Resmi kaynaklar ise aralarında 2 polis ve bir gazetecinin bulunduğu 11 kişinin öldüğü ve bir astsubayın kaçırıldığını belirttiler. Buna göre 2 polis ve bir gazeteci dışında ölenler şunlardır: Kaçırılan astsubay Kemal Ay'ın eşi Nefsim ve oğlu Mustafa Ay (16) ile bir polisin eşi Fatma Dalgın (26), kızları Sedef Dalgın (5) ve Sevdâ Dalgın (4) ile Sabahat Macar (50), Hülya Aslan (18) ve Mensure Aslan.

Olay sırasında Lice ve Diyarbakır'dan gönderilen askeri yardım konvoyu da pusuya düşürülerek iki panzer ve bir askeri araç tahrip edildi.

Belirtilenlere göre çatışma sırasında güvenlik güçleri gelişigüzel ateş açmışlar.

Hani baskını sırasında öldürülen iki polisin Diyarbakır'da 10 Kasım günü yapılan cenaze töreninde polisler slogan atıp intikam yeminleri içtiler. Dağkapı'ya kadar yürüyerek çevreye rastgele ateş açtılar, olayı izlemeye çalışan Sabah gazetesi Diyarbakır Büro Şefi Ertan Yurttaş ve muhabir Ahmet Zafer Öztürk'ü tartakladılar. Polislerin ateş açmaları sonucu aralarında HEP İl Başkanlığı binası ve eski CHP milletvekillerinden Hasan Değer'in evinin de bulunduğu bazı binalar isabet aldı.

Tirkiye û Dagirkirina Başûrê Kurdistanê

• Şervan POLA

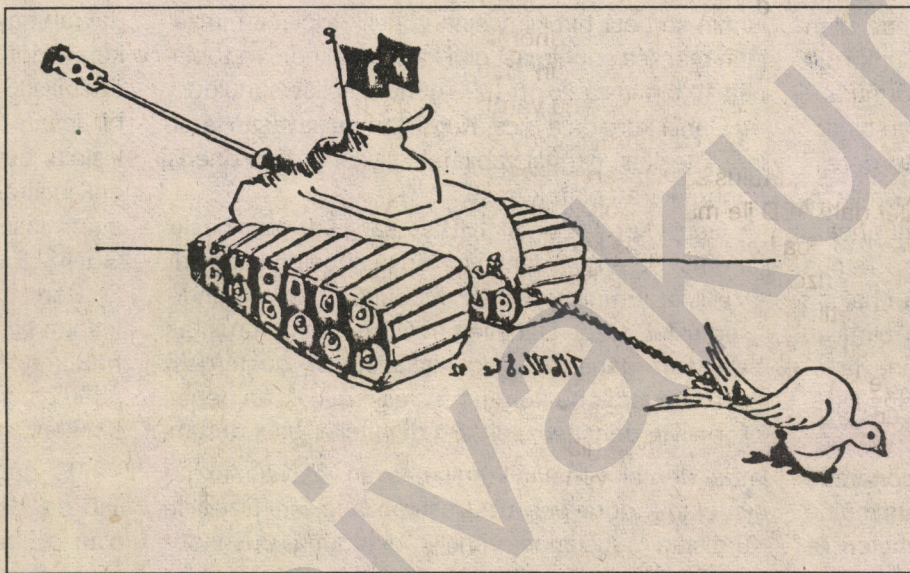
Dewleta Tirk niha bi awayekî fîrfî erdên Kurdistanê Başûr jî dagir kiriye. Her roj di rojnameyên Tirkiyê de, wê-nê (rismê) mehmedcîkên Tirkan ên ku ala Tirk li çiyayên Kurdistanê diçikînin dertên. Berpirsiyarên dewleta Tirkiyê ji aliyekî de başûrê Kurdistanê erdê Iraqê dihesibînin û xwedênegiravî yekîtîya Iraqê diparêzin û ji aliyekî de jî bi awayekî bê şerm her çiyên ku dagir dikin ala xwe didaleqînin.

Tirkiye heya niha gelek caran ji bo "paqijiyê" kete erdên Kurdistanê Başûr, lê tu car dirêj nema û zû vekîşiya. Wusa xuya ye ku wê carê Tirkiyê wê zû bi zû ji Kurdistanê Başûr venikişê û nexwaze derkeve. Ordiya Tirk, heke li wê derê mercên mayînê biafirîne, we qet tewsîr neke cîwar bibe. Di vê pirsê de ji niha de em nikarin şîroveyên misoger (qethî) bikin; lê wê Tirkiye ji bo mayîna xwe ya li wê derê serî li hemû rîyan bide.

Gelo Tirkiye dikare li ser axa başûrê Kurdistanê cîwar bibe an "qordonek ewlekariyê (guvenlik kordonu) pêk bîne? Ev ji hemû awayan ve gelek dijwar e û berpirsiyarên dewleta Tirk di zanîna wê dijwariyê de ne. Ji ber vê yekê ye ku ew her gav dibêjin; **"Armanca me bakûrê Iraqê (mebest başûrê Kurdistanê ye) dagirkirin nîne; bi tenê em dixwazin ewlekariya sînorên xwe pêk binin û êrîşên li ser sînorên xwe berteraf bikin."** Ya rast di van gotinan de tu samîmiyet tune, lê belê ew bi beyanên ewha dixwazin xwe li hember raya giştî ya dinê mafdar derxin û emelên xwe yê dagirker veşêrin. Kesên ku ji dîroka Tirkan û damezirîna Komara Tirkiyê agahdar in, baş dizanin ku hesabên Tirkiyê yê li ser Kurdistanê Başûr û nemaze li ser petrola Kerkûk û Mûsûlê hene. Lê Tirkiyê heya niha tu keysekî nedît ku li van hesabên xwe bipirse û di wî warî de gavên somût biavêje. Ev hesab tu car nehatin jibîrkirin û ev defter tu car nehatin girtin; lê berpirsiyarên dewleta Tirk di pirsê "kîngê, çewa û bi çî awayî de" li hev nekirin û îro jî hê li hevdu nekirine.

Berî her tiştî bêyî qedr û rîzaya hêzên Kurdistanê Başûr an bi gotinek din DFK'ê (Dewleta Federe ya Kurdistanê), ordiya Tirk bi hêsanî nikare li başûrê Kurdistanê bimîne. Di vê mijarê de astenga herî mezin, bêguman DFK û gelê Kurd e. Helbet hêzên Kurdistanê Başûr serkeftin, xebat, fedekarî, ked û mafên ku bi xwîna gelê Kurd û tekoşînê hatine standin, bi dewleta dagirker a Tirk nadin pelçiqandin. Ev mafên ku bi tekoşînê hatine standin

wê li hember dewleta Tirk a dagirker jî bînan parastin. Tirkiyê ji şerê navbera PKK'ê û herdu hêzên Kurdistanê Başûr (PDK û YNK) îstifade kir û di "sînor" de kete hundir, lê berpirsiyarên dewleta Kurdî wê êrîşê naxwazin û di vê mijarê de acisiya xwe ji Netewên Yekbûyî re beyan kirin. Jixwe Tirkiye

ji niha ve dest pê kiriye, gelê Kurdistanê Başûr û pêşmergan bombabaran dike. DFK, nikare li hember van bûyeran bêdeng bimîne. DFK, ji bo ku hêzên Tirk bê şer ji Kurdistanê vekîşin, wê hewl bide û dezgeyên navnetewî li hember wan bi tevger bixe. Ku ew hewldan encamekî erênî (musbet) nedin, wê ji mecbûrî li hember wan bikişê. DFK, ji bo parastina hebûna xwe û ewlekariyê newce ye ku Ordiya Tirk ji axa xwe derxîne.

Di huqûqa navnetewî de jî tu meşrûyetek dewleta Tirk a dagirkirina başûrê Kurdistanê tune. Ne êrîşên PKK'ê, ne rewşa ewlekariyê û ne jî "valahiya otorîtê" (niha tiştê ewha tune; parlamentoyek hîlbijartî û dewletek ku hatiye îlankirin heye) ji bo dagirkirina axa başûrê Kurdistanê maf dide Tirkiyê. Di rewşa îroyîn de ne Iraq û ne jî dewletên Ereb piştgiyariya Tirkiyê dikin. Iran û Sûriye jî wusa bi rihetî "vê derê bi Tirkiyê nadin xwarinê". Hesabên tevan ên li ser Kurdistanê hene.

Tirkiye bêyî rîza dewletên dinê û nemaze jî bêyî rîza şîrkên xwe yê dagirker nikare li başûrê Kurdistanê bimîne. Ji ber vê yekê ye ku Tirkiyê bang li Îran, Sûriye û Sûûdî Erebistanê kir da ku ew li Enqerê di 14'ê wê mehê de bicivin. Ev civîn, civîneke normal a dewletên dagirker e; Sûûdî Erebistan jî "xeml û xêliya" wê civînê

ye.

Pirsa bingehîn a wê civînê li başûrê Kurdistanê mayin an nemayina ordiya Tirk e. Lê wusa xuya ye ku ew diz (dewletên dagirker) wê di wê civînê de li hev nekin; lewra îtibara van dizan bi hevdu nayê û her yek dixwaze para xwe ya talanê zêdetir bike. Di civînê de wê Tirkiye, ihtimalek mezin tîrsa xwe ya ji Dewleta Federe ya Kurdistanê û talûka wê dewletê ya ji şîrkên re bîne rojevê û ji bo li başûrê Kurdistanê cîwarbûna xwe destûr bixwaze. Lê belê wê dewletên din wê pêşniyariyê nepejirînin. Dibe ku Tirkiyê ji bo mayîna xwe, di "pirsa avê" û hin tiştên din de tawîzan bide, lê dîsa jî ew dewlet ihtimalek mezin wê qebûl nekin. Bêguman DFK ji bo tevan xeterek (talûkeyek) mezin e û tev dixwazin di dema herî nêzik de wê bipelçiqînin, lê carna bi tenê xwestin tîr nake.

Tirk a li hember tekoşîna netewî ya gelê Kurd hindik be jî zêde kiriye. Lê divê bê zanîn ku beyanên berpirsiyarên leşkerî û siyasiyên dewleta Tirk ên bi qaydê; **"Me li derve koka wan anî, îcar dora hundir e"** ji bo gelê Kurd ne ji xêrê re ne. Ev meseja Şîrnexên nû; talankirin, wêrankirin û şewitandina gund û bajarên Kurdan ên din in. Divê em ji van mesejan fêhm bikin ku ewê dewleta Tirk a dagirker, êrîşên xwe yê hovane li Kurdistanê zêdetir bike. Û hê destê xwe bixe xwîna gelek mirovên Kurd. Di vê nuqte de berpirsiyariyên girîng dikeve ser milê rêxistin û hêzên siyasî yê Kurd. Ji bo pûçkirina planên qirêjî yê dijmin, hewce ye ku li hundir û li dervayê welat xebatên organîzekirî bînin kirin.

Di navbera hêzên PKK'ê û YNK-PDK'ê de peymanek (lihevduhatinek) hate îmzakirin. Wê peymanê bi derengî be jî dilê gelê Kurd e ku ji şerê birakujiyê şkestibû xweş kir. PKK'ê daxwazên Dewleta Federe ya Kurdistanê pejirand, ji ser "sînor" vekîşiya, meşrûbûna DFK'ê nas kir; DFK'ê jî berpirsiyariya ewlekariyê ya hêzên çekdar ên PKK'ê girt ser xwe. Wê peymanê bi qasî ku dilê gelê Kurd xweş kir, ji wî zêdetir jî dilê dijminên gelê Kurd reş kir û panîka wan zêde bû. Tirkiye ji niha ve nerazîbûna xwe ya li hember wê peymanê tîne ziman û wusa xuya ye ku ewê di pirsê li başûrê Kurdistanê cîwarbûna xwe de wê peymanê jî sedem nîşan bide. Ihtimalake mezin, wê Tirkiye ji DFK'ê bixwaze da ku ew hêzên çekdar ên PKK'ê teslîmî wê bike. Gava ku DFK wê daxwazê nepejirîne (ku ewê nepejirîne), wê Tirkiye "bikaribe" viya jî ji mayîna xwe re bike bahane. Herweha wê di civîna Enqerê de li ser wê nuqte jî bê rawestin.

Gelo PKK'ê, gava ku li Kurdistanê Başûr desthilatdariya îdarî û siyasî kete destê hêzên siyasî yê Kurdistanê, êrîşên xwe yê di "sînor" de bida rawestandî, ambargo dananiya ser gelê Kurd, piştgiyariya hîlbijartina parlamentoyê û DFK'ê bikira, wê îro ev şe-

Ji bo dewleta Tirk li başûrê Kurdistanê mayin an di "sînor" de "qordonek ewlekariyê" çêkirin wê pirr tişt ferq neke. "Qordonek ewlekariyê" çêkirin an devereke firehtir a axa başûrê Kurdistanê di destê xwe de hêştin, di encamê de yek e û dagirkeriyek beyan e.

Le divê bê zanîn ku beyanên berpirsiyarên leşkerî û siyasiyên dewleta Tirk ên bi qaydê; "Me li derve koka wan anî, îcar dora hundir e" ji bo gelê Kurd ne ji xêrê re ne. Ev meseja Şîrnexên nû; talankirin, wêrankirin û şewitandina gund û bajarên Kurdan ên din in. Divê em ji van mesejan fêhm bikin ku ewê dewleta Tirk a dagirker êrîşên xwe yê hovane li Kurdistanê zêdetir bike. Û hê destê xwe bixe xwîna gelek mirovên Kurd. Di vê nuqte de berpirsiyariyên girîng dikevin ser milê rêxistin û hêzên siyasî yê Kurd. Ji bo pûçkirina planên qirêjî yê dijmin, hewce ye ku li hundir û li dervayê welat xebatên organîzekirî bînin kirin.

Tirkiye di platformên navnetewî de nikare wê dagirkeriyê meşrû nîşan bide û biparêze.

Dagirkirina başûrê Kurdistanê ji stratejiya "şerê bi tevayî" cihê nîne. Dewleta Tirk di wê bûyerê de bi qaydê ku dixwazê nîşan bide serkeftinekî bîdest nexistibe jî, moralê raya giştî ya

rê birakujiyê derketa û Tirkiyê wusa bi rihetî, bi ordiya xwe bikaribûya biketa başûrê Kurdistanê?

Li Başûrê Kurdistanê mayîna dewleta Tirk ji her awayî ve dijwar e; lê rastî û hebûna DFK'ê jî ji bo dewleta Tirk û şîrkên wê yê dagirker sawek (tirsek) mezin e.

Irak Kürdistanı Ulusal Meclisi 4 Ekim'de tarihi bir kararla Federe Kürt Devleti'ni ilan etti. Meclis Başkanı Cevher Namık Salim'in Federe Devlet ile ilgili açıklamasında şöyle denilmektedir: "Irak Kürdistanı bölgesi halkının meşru hakkı olan kendi kaderini ve siyasi otoritesini tayin etmek hakkında yola çıkarak, çok partili parlamenter sisteme dayalı, insan haklarına hizmet eden demokratik bir Irak'ta merkezi yönetimle yasal ilişkisini federe birlik çerçevesinde kararlaştırmıştır."

Kürt Federe Devleti'nin ilanı Güney Kürdistan ulusal hareketinin vardığı noktayı gösteriyor. Kürt Meclisi'nin kendi halkının çıkarları doğrultusunda aldığı bu kararı desteklemek, özgür vatan parçasını düşmandan korumak, Kürt halkının özgür topraklarda kazandığı mevzi ve kazanımları göz bebeği-miz gibi müdafa etmek her yurtsever örgüt ve Kürdün görevi olmalıdır. Bu tarihi fırsatın bir daha kolay kolay ele geçemeyeceğini her Kürt idrak etmelidir.

Kürt tarihinde hiçbir zaman ABD ve Batı'nın çıkarları ile Güney Kürdistan halkının çıkarları bu kadar çakışmamıştır. İkisinin de ortak hedefi Saddam diktatörlüğüne karşı olan tutumlarıdır. Bu nedenledir ki, ABD ve Batı, Körfez Savaşı'ndan sonra Kürt halkını Saddam'ın vahşi saldırılarına karşı korumak için bölgeye Çekiç Güç'ü konuşlandırmış ve 36. paralelin yukarısında Kürtlere kendi ülkelerinde güvenli bir bölge yaratmıştır. Bunların sayesinde ki, Güney Kürdistan halkı, Federe Kürt Devleti'nin ilanına varacak bir sürü adım atmıştır.

Günümüz dünyasında özellikle sosyalist sistemin çökmesinden sonra dünya tek kutuplu hale gelmiş ve tek hakim güç Amerika olmuştur. Bugün ABD ve Batı'nın onaylamadığı hiçbir bölgesel ve ulusal sorunun çözülme

Federe Devlet ve Bazı Gerçekler

• Halim CAN

şansı yoktur. Bu gerçek Kürtlerin iradesi dışındadır. Geçmişte sosyalist ülkeler, Kürtleri, egemenliği altına alan devletlerin ve Batı'nın tepkilerini çekmemek için, Kürt sorununa temkinli yanaştılar ve sorunu uluslararası platformlara dahi götüremediler. Bugün eğer Batılı ülkeler ve ABD kendi çıkarları için de olsa Kürtlere yanaşsın ve Kürtler onların gölgesinde devletleşmeye doğru gidiyorsa, bu Kürtleri ürkütmemelidir. Ortadoğu'da kumlar üzerinde çizilen sınırlarla oluşan devletlerin Batı emperyalistleri tarafından kurulduğunu herkes biliyor.

Günümüzde gelişmekte olan ülkeler ve Doğu Avrupa ülkeleri ekonomik durumlarını rayına oturtmak için Batı ve ABD'den yardım istiyor ve bu yardımı almak için büyük tavizler veriyorlar. Hatta kurtuluş savaşı veren Filistinliler dahi ABD ile masaya oturmak için büyük çaba harcıyor. Ama kendi dinamikleri üzerinde boy veren Kürt ulusal hareketinin demokrat ve yurtsever temsilcileri Batı ve ABD ile ilişkilere geçiyor diye Kürt örgütlerinden PKK ve çevresi, Türk "solcular"ndan da özellikle D. Perinçek, Y. Küçük ve H. Gerger gibileri tarafından emperyalizmin işbirlikçisi ilan edilebiliyorlar. Ne vahim bir durum!

Ecevit gibi ırkçı ve şovenler, Kürtler devlet kuruyor diye, öfkelerinden çığına dönüyorlar. Uğur Mumcu gibi onlarca Kemalist Türk yazar ve gazetecilerin, Kürtler devletleşmeye gidi-

yor diye sahte anti-emperyalistlikleri tutuyor. Velhasıl bir iki olumlu sesin yanında, cümle alem bütün Türkiye'nin sağcı ve solcusu, parlamento ve partileri Federe Kürt Devleti'nin ilanına karşı korkularını dile getirdiler. Onlar bu korkularında haklı olabilirler, fakat PKK ve çevresinin Federe Kürt Devleti'nin ilanına karşı olmaları ve onların meşru meclisini ve hükümetini tanıması nasıl izah edilebilir?

Bugün Güney Kürdistan hareketinin temsilcileri Batı devletlerinin cumhurbaşkanı ve başbakanları düzeyinde girişimlerde bulunuyorlarsa bu Kürt hareketinin ulaştığı uluslararası düzeyi gösteriyor. Yoksa emperyalisti olsun, sosyalisti olsun hiç kimse ortada birşey yokken, durup duruken kimseyle görüşmez.

Aslında artık Kuzey Kürdistan örgüt ve partilerinin katı anti-emperyalist tavırlarından çok anti-sömürgeci tutumlarını öne çıkarma zamanı gelmiştir. Her zaman olduğu gibi bugün de "edebi düşman yoktur, edebi çıkar vardır" tabiri dünyada geçerlidir.

Vatan parçasını sömürgeci Irak devletinden kurtaran ve dört tarafı düşmanla kaplı ve üstelik BM'nin Irak'a, Irak'ın da Güney Kürdistan'a uyguladığı ambargo altında inim inim inleyen Kürt halkı için, Habur sınır kapısının açık kalmasının hayati derecede önemi vardır. Eğer bugün Türkiye bu kapıyı açık tutuyorsa, bu Türkiye'nin Kör-

fez Savaşı sırasında ABD ve müttefikleriyle Saddam'a karşı aynı tutumu benimsemesinden ileri geliyor. PKK geçmişte ambargo uygulamakla doğru mu etti sanki? Hayır.

Bugün Güney Kürdistan hükümetinin meşru güçleri ile PKK arasında patlak veren savaşın nedenlerini irdeleyen de, çıkış noktamız Güney Kürdistan halkının elde ettiği mevzi ve kazanımların korunması ve bu hareketin ulaştığı uluslararası düzey olmalıdır.

Güney Kürdistan Cephesi, Meclisi ve Hükümeti kendi toprakları üzerinde PKK'ye siyasi çalışma için olanaklarını seferber etti. Fakat PKK, bu önerileri bırakın kabul etmeyi, onların demokratik seçimini, meclisini ve hükümetini tanımadı ve onları işbirlikçilik ve hainlikle suçladı. PKK bununla da yetinmedi, Saddam'ın gazabından kaçan ve şimdi özgür vatan parçasındaki köylere dönmek isteyen köylüleri de engelledi ve şimdi de gerilla savaşını Güney Kürdistan'a yayacağını söylüyor.

Emperyalizm Kürt devleti kuruyor deyip karşı çıkan PKK, emperyalizmin kurduğu devletlerden -ve üstelik bu devletler Kürdistan'ın birer parçalarını kendi egemenliği altında tutuyor- destek almayı doğru buluyor. PKK, devletleşmeye doğru giden Güney Kürdistanlı kardeşlerinin dediklerine anlayış göstereceğine, başkaldırıyor ama diğer yandan Irak ve Suriye gibi devletlerin yöneticilerine sessiz kalıyor. O, Suriye yöneticilerinin uyarılarını dikkate alıp Suriye-Türkiye sınırında eylem yapmaktan kaçınırken, Güney Kürdistan yöneticilerinin arzu ve isteklerini geri çeviriyor ve onlara zarar vermek için adeta bilinçli bir politika izliyor. Halbuki yaşadığımız süreç, hepimizden daha sağduyulu davranmamızı gerektiriyor.

25.10.1992

Weka ku tê zanîn Meclîsa Netewî ya Kurdistana Iraqê di roja 4'ê Çirya Pêşîn a 1992'an de bi tevayî ya dangan biryar girt ku dewletek federe teşkil bike û Kurd bibin terefek di Iraqek federal de. Û çî bû ji vê demê bi şûn de bû. Ji rastê bigre heta çepên Tirkan agir bi dawê hemiyân ket. Welweleyek destpêkir û bi rojan hemû rojname û kovarên Tirkan dest bi lêdana tembûra xwe ya kevn kirin û gotin; eman hewar Tirkîye kete nav talûka perçebûnê, vana îro dewleta federe îlan kirin, sibê dê ji me ax bixwazin ku Kurdistaneke mezin damezirînin.

Şoreşgêr û sosyalîstên wan jî, hemiyân bi hevra dest bi çirokên xwe yê dewra berê kirin û gotin; "xwefiroşên Kurdan di bin siya Amerîka û emperyalizmê de dewleta Kurdî ava dikin, ev tiştek paşverû ye û di xizmeta dijmin de ye."

Yên ku bi navê anti-emperyalizmê serkêşîya van dîtînan dikin cardin yê wek Dogu Perinçek, Yalçın Kuçuk û Haluk Gerger in. Welê xuya ye ku evana û yê wek van, wezîfa wan bi navê sosyalistiyê û anti-emperyalizmê li hem-

Dewleta Kurd Wê Netewa Kurd Pêşbixe

• N. ELÎ

ber xwedî dezgehên Kurdan, berî her tiştî jî dewletbûna Kurdan derketin e. Ew, bi taybetî li Tirkîyê dixwazin ku Kurd her tim di bin destê Tirkan de bin û nebin xwedî muesseseyên xwe yê milî.

Evên ku dibêjin emperyalizm dewleta Kurdî çêdike, diherin piştgiyaya Iraqê dikin ku ew bi xwe jî aliyê emperyalizmê ve hatiye çêkirin. Ma ne emperyalizm bû ku Iraq, Suûdî, Urdun, Sûriye û dewletên Xelîcê çêkirin. Wê çaxê jî eşîran re dewlet çêkirin lê, dewletek serbixwe layiqî netewa Kurd nedîtin. Ku wê demê em Kurd jî, bûbana dewlet ma îro halê me yê ev bana. Lê ew tiştê do çênebû îro çêdibe, ma ne divê em hemû piştgiyaya vê bikin. Ev yeka heqeke tebiî yê gelê Kurd e. Vêca kî piştgiyaya Kurdan dike mala wan ava.

Mesele meslehet e û ev tişt îro di meslehetê (feyda) me de ye.

Lê welê xuya ye ku eger em xwe li hêviya sosyalîstên wek D. Perinçek, Y. Kuçuk û H. Gerger bigrin tu carî emê nikaribin dewleteke Kurdî çêbikin. Weşanên wek kovara 2000'e Dogru, dijîtiya dewleta Kurdî dikin û berpirsiyarên wê diçin li Bexdayê bi wezîrên Iraqê re rismên xwe dikêşin û propagandên wan belav dikin. Ma gelo dijîtiya Kurdan û piştgiyaya Iraqê, van kesan dike şoreşgêr û anti-emperyalist. Ma Seddamê xwinrêj çî wext bûye anti-emperyalist.

Lê bêtalîhiya mezin ew bû ku hin rojnamên Kurdan ku xwedêgiravî piştgiyaya rizgariya gelê Kurd dikin, wan jî bi dengê hîn hişkî û tûjtî, bi hemû qeweta xwe ve xwe tevî vê koroyê kirin. Rojnamên Ozgur Gundem, Yeni Ulke

û Welat dengê xwe li dijî dewleta federe ya Kurdî bilind kirin û beriya hemû kesî "ne meşrû" bûyina vê dewletê îlan kirin. Di rojnamên wek Hurriyet û Sabah de carna meriv rastê hin nivîsan dihat ku ne li dij dewleta Kurdî bûn. Wek nivîsên Hadi Uluengin di Hurriyetê de û M. Ali Birand di Sabahê de. Ev mînak, di rojname O. Gundem de tunebû. Ne tenê di wê de ne di tu kovar û rojnamên çepê Tirkan de tunebû.

Ji xwe ev mantiq bû sebeb ku şer di navbera hêzên Kurdistana başûr û PKK'ê de derkeve û şerê birakujiyê ku Kurdan bi salan jana wî kêşandibûn destpêbike, PKK dêlva ku piştgiyaya dewleta Kurdî bike, ew ne meşrû û xayin îlan kir.

Li vir divê em pîrsek bipîrsin. Ma dewletek Kurdî wê nebe sebeb ku netewa Kurd pêşkeve, dezgehên dewletê û muesseseyên milî sazbin, zimanê me pêşkeve û tevgera gelê Kurd li perçên din pêşkeve. Li gor dîtina min bersîva van pîrsan ERÊ ye. Ku weha be kî çî dibê bila bibê divê hemû Kurd dest bidin hev û piştgiyaya vê gava pîroz bikin.

Anlaşma Sağlandı, Kardeş Kavgası Durdu

PKK ile PDK ve YNK arasında geçtiğimiz ayın başlarında patlak veren çatışmalar, 30 Ekim 1992 günü Kürdistan Hükümeti ile PKK yetkilileri arasında imzalanan anlaşma ile sona erdi. Bu anlaşma ile, giderek daha tahripkar bir hal alan kardeş kavgasının önu kesildi, Kürt halkı sevindi, halkımızın düşmanları tepki gösterdi, kardeş kavgasından medet umanların hesapları tutmadı.

Bir daha bu tür çatışmaların olmaması dileğiyle sözü edilen anlaşma metnini Kürtçe ve Türkçe olarak sunuyoruz:

Kürdistan Bölge Hükümeti ve PKK Protokolu

29.10.1992 günü PKK temsilcisi sayın Osman Öcalan (Ferhad), Kürdistan Bölge Hükümeti başkanlık binasına gelerek Irak topraklarında bulunan PKK'lıların, 5.10.1992'de Ulusal Parlamento ve Kürdistan Bölge Hükümeti tarafından alınan kararlara uyacaklarını bildirdi.

Buna göre:

1- PKK ile tüm üye ve taraftarları, Irak Kürdistanı topraklarında buldukları sürece, Kürdistan'daki kanunlara saygılı davranacakları sözünü verdiler.

Bu karar için;

a) Irak Kürdistanı topraklarını askeri eylemlilikler için kullanmayacaklar.

b) Irak Kürdistanı'nda kalmak isteyen bu partinin mensuplarının Kürdistan Bölge Hükümeti'nin göstereceği, Türkiye sınırından uzak yerlerde kalmaları gerekir.

c) Onların bölgede özgürce geliş ve gidişleri, İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanacak belgelerle temin edilecektir.

d) Bölge Hükümeti ve Kürdistan Cephesi'ne yönelik basın-yayın organlarındaki saldırılar durdurulacak.

2-

a) Bölge yönetimi, Kürdistan'da kalan Türkiye Kürdistanlı grubu koruyacak.

b) PKK mensupları, eşyalarını (araç ve gereç) kendi yanlarında alıkoymayacaklar.

c) Bölgede bu grup için siyasi çalışma özgürlüğü temin edilecek.

d) Bölge yönetimi yaralıların tedavisi için gerekenleri temin eder ve onların sağlıkla ilgili tüm istemlerini yerine getirir.

30.10.1992

Fuat Mahsum

Irak Kürdistanı
Bölge Hükümeti Başbakanı

Roj Şawêş

Irak Kürdistanı
Bölge Hükümeti Başbakan Yardımcısı

PKK Merkez Komitesi Adına

Osman Öcalan

PKK Merkez Komitesi Üyesi

Numan Simo

PKK Delegasyonu Üyesi

Protokola Hükûmeta Kurdistanê û PKK'ê

Di roja 29.10.1992'an de, nûnerê PKK'ê birêz Osman Ocalan (Ferhad) li baregahê serokatiya Hükûmeta Kurdistanê amede bû û ragihand ku, kesên PKK'ê yên ku li erdê Kurdistanê Iraqê ne, îteatê biryarên di 5.10.1992'yan de ji aliyê Parlamentoya Netewî û Hükûmeta Herêma Kurdistanê ve hatine girtin, dikin.

Li ser vê bingehê;

1- PKK û hemû endam û alîgirên wê teahhud dikin (soz dikin) ku, heta li ser erdê herêma Kurdistanê Iraqê bin, hurmeta qanûnên li herêma Kurdistanê bigrin.

Ji bo vê biryarê;

a) Erdê Kurdistanê Iraqê hiç bo çalakiyên leşkerî bi kar naynin.

b) Kesên bi ser vê partiyê, ku dixwazin li Kurdistanê Iraqê bimînin, divê li wan navçeyên ku Hükûmeta Kurdistanê, li dûrî hidûdê me li gel Tirkiyê, dest nîşan kirin, bi cih bibin.

c) Bi agahdarî û belgeya Wezareta Karên Navxwe, azadî û serbestiya hatin û çûyina wan di herêmê de, tê temîn kirin.

d) Êrîşên ragîhandinî li hember Hükûmeta Herêma Kurdistanê û Bereya Kurdistanê tê sekinandin.

2-

a) Desthilata herêmê, parêzgeriya grûba ku hevvelatîyên Kurdistanê Tirkiyê ye, ku li Kurdistanê dimîne, dike.

b) Kesên PKK'ê tiştên xwe (kel û pel) li cem xwe dihêlin.

c) Li herêmê azadiya kar û barê siyasî ji bo wê grûbê tê temînkirin.

d) Desthilata herêmê, pêwîstiya tedawîyê birîndaran temîn dike û her daxwazên tenduristî ji bo wan bi cih tîne.

30.10.1992

Dr. Fûat Masûm

Serokwezîrê Hükûmeta
Herêma Kurdistanê Iraqê

Roj Şawêş

Cîgire Serokwezîrê Hükûmeta
Herêma Kurdistanê Iraqê

Li ser navê Komîta Navendî ya PKK

Osman Ocalan

Endamê Komîya Navendî ya PKK

Numan Simo

Endamê Delegasyona PKK

Şivan Perwer'den Kamuoyuna

Tanınımiş Kürt sanatçısı Şivan Perwer, Berlin'deki konserine yönelik saldırı üzerine bir açıklama yaptı. 9.11.1992 tarihli bu açıklamayı yayınlıyoruz:

1 Kasım 1992 günü Berlin'deki solo konserim PKK'lı olduklarını söyleyen kişilerce saldırıya uğrayarak, sabote edildi. Konseri izlemeye gelenleri zorla salondan çıkararak, kitap ve kaset standlarını talan eden grup; daha sonra "Bimre Şivan", "Bijî Serok Apo" sloganlarını haykırdılar. Olayın büyümesi ve düşmanlarımızın sevinmemesi için çekildiğim kulise de saldırarak eylemlerini sürdürdüler.

Bugüne kadar sömürgecilerin saçmaladıkları "Kürtçe türkü söylemek" yasağına, bu aşamadan sonra kendilerini PKK'lı olarak tanıtan grup da katıldı. Bana Kürtçe türkü söylemeyi yasakladılar.

Aynı kişiler önceki solo konserlerimi de provake etme girişimlerinde bulunmuş, Türkçe ya da İngilizce söyle-

yebileceğimi ama Kürtçe söylememe izin vermeyeceklerini belirtmişlerdi.

Halkımın en çok korunması gereken değerlerinin başında gelen dilini bana yasaklayanlar, acaba kime hizmet ediyorlar? Bu olay, somutta halkımızın can damarındaki kanı olan Kürt müziğine getirilmiş bir yasak ve darbedir. Bununla can damarlarımızdaki kanın kurutulması mı amaçlanıyor?

Beni Kürt halkı yarattı ve bana sanatçı olma onurunu verdi. Hayatta kaldığım sürece halkımın sanatçısı olacağım ve anadilimle söyleyeceğim. Beni bundan kimse engelleyemez. Kürt ulusunun ulusal ve demokratik hakları için verdiği mücadelede küçük bir katkı ol-duysa -olabilirdiyse- ne mutlu bana.

Şivan Perwer olarak halkımın beni varetmişti ve sanatçısı olarak bağrına bastığı dönemde, arkadaşlarım, dostlarım ve ailem bana özverili davrandılar. İyi, doğru ve güzellikle Kürt halkının bir sanatçısı olarak, mükemmele ulaşmam için birçok kişi ya da kurum;

sanatçının özgürlüğüne ambargo koymaksızın, sanatçı bağımsızlığının bilincinden hareket ederek bana katkıda bulundular. Hiçbirini yadsımıyor ve unutmuyorum.

Beni bu açıklamayı yapmaya zorunlu kılan en büyük etken Berlin'deki olaylı solo konserim sonrasında, küçük çocukları ile beni izlemeye gelmiş bir Alman ailenin sorusu oldu. Bana; "Hepiniz Kürt değil misiniz? Neden böyle yaptılar sana?" sorup, geçmiş olsun dilediklerinde, onlara yanıt veremedim. Fakat beni içten parlayan birsey vardı; yıllarca beni dinleyip bilinçlenen ve bununla Kürt kimliğinin gerçeğine varan halkımın çocuklarının belli güçler tarafından bana saldırtmaları çok acıydı. Kimin çıkarıdır bu? Çok düşünmeliyiz. Ama yıllar önce kendime verdiğim sözü bir kez daha verdim:

Ta başından bugüne kadar hiç bir politik örgüt ya da çevrenin üyesi ve yöneticisi olmadım. Halkımın içinde biçimlenmiş hiç bir oluşumun karşısına bir başkasının parçası olarak çıkmadım.

Ve bugün de diyorum; ben hiç bir grup, zümre veya kurumun sanatçısı değil, Kürt ulusunun sanatçısıyım. Hiç kimsenin gücü beni bundan alıkoymaya yetmeyecektir.

Almanya'da Şeyh Sait Ayaklanması'na İlişkin Seminer

1 Kasım 1992 tarihinde Almanya'nın Hamburg şehrinde "Şeyh Sait Ayaklanması" olarak bilinen 1925 Kürt Ayaklanması'na ilişkin bir seminer düzenlendi.

Ulusal demokratik bir kitle örgütü olan HEVKAR (Hevgirtina Komelên Karkerên Kurdistan) tarafından yapılan bu seminerde, ayaklanma ilk örgütlenme, gelişme ve savaş dönemleri biçiminde üç aşamada değerlendirildi. Seminer, Kürt ulusal tarihine sahip çıkılması, kavratılması ve bu tarihin gerçek karakterinin çarpıtılması yönündeki olumsuz çabaların deşifre edilme si amacını taşımaktadır.

Ayaklanmanın değerlendirilmesinden sonra seminere katılan dinleyicilerin sorularını yanıtlayan Hevkar temsilcisi Mustafa arkadaş, resmi Türk tarih tezlerinin inkarcı, yalan ve çarpıtmalara dayalı karakterini ortaya sere rek, Türkiye solunun Şeyh Sait Ayaklanması'na ilişkin kimi yanlış düşüncelerine dikkat çekti.

DIRÊJ - Hamburg

Gün Mücadele Günüdür

• Halis KINALI

TC'nin politikası, geçmişten bu yana (Osmanlı'dan) Kürdistan'da Kürt ulusunu yoketmeye yönelik olmuştur. Bu politika günümüzde daha pervasızca sürdürülmektedir.

Bilindiği gibi Osmanlılar hep talancı, yağmacı, yaratılan değerleri haydutça yöntemlerle yok etmeye çalışmışlardır. Bunu işgal ettikleri her yeri yağma-

onursuzca savunmaktadırlar.

Bir yığın vaatlerle hükümet olan yeni koalisyon da, Kürt gerçeği karşısında çözümsüzlüğü seçiyor. "Kürt realitesini tanıyoruz" sözleri boşta kalıyor. Bu hükümet de diğerleri gibi MGK'nin hükümeti oldu. Bunlar da kendilerini seçip oraya gönderen Türk halkının iradesini hiçe saydılar. Zaten bundan farklı bir

Türkiye'de var olan ekonomik-demokratik ve politik problemlerin çözümününün Kürt probleminin çözümüne bağlı olduğu bir gerçektir. Oysa TC'nin resmi ırkçı-şoven politikası Kürdistan problemini çözmekten uzaktır. Öte yandan bu sorunun bilincinde olan Türk demokrasi güçlerinin mevcut resmi politikaya karşı, demokratik görevlerini yerine getirme yönünde yeterince aktif olmadıkları görülmektedir.

layıp tahrip ederek, ülke halklarını katliamdan geçirerek yapmışlardır. Bu durum Kürdistan'da daha barbarca uygulanmıştır. Buna binlerce örnek vermek mümkündür...

Osmanlı'nın yıkıntıları üzerine kurulan TC, Kürdistan'daki statüsünü sürdürürebilmek için insanlık dışı metodlarla Kürt ulusal hareketini yok etmeye çalışmaktadır. TC günümüze kadar Kürdistan'da Kürt ulusunun haklı başkaldırısını, onurlu savaşını hunharca kan dökecek bastırmıştır. Bu o kadar açıktır ki TC bile artık gizleyemiyor.

Günümüzde ise TC çağdaş dünyanın gözleri önünde Kürdistan'da insanlığın kabul edemeyeceği çağdışı yöntemlerle kirliliğe bir savaş yürütmektedir. TC, uluslararası bütün kuralları hiçe sayarak savunmasız halkımızı, her katmandan insanlarımızı katletmektedir. Ülkemizde köylerimiz, zorla boşaltılmakta, şehirlerimiz ve köylerimiz bombalanmakta ve TC güçlerince yağmalanmaktadır. Hemen hemen hergün TC'nin resmi ve sivil güçlerince politik cinayetler işleniyor. Bu katliamları yapanlar, cinayetleri işleyenler, TC'nin başları tarafından ödüllendirilmektedirler. TC bir yandan bu kirliliğe sürdürürken diğer yandan bunu uluslararası kamuoyundan gizlemek için en olmadık yalan, entrika ve provakasyonlara baş vurmaktadır. Örneğin, kadın, yaşlı, genç ve çocuk demeden masum insanlarımızı katledip, bunu Kürt ulusal hareketlerine malederek, bu ulusal hareketleri "terörist" olarak lanse etmeye çalışmaktadır.

TC bu çirkin savaşını, yandaşları olan Türk basını da yanına alarak daha da pervasızca yürütmektedir. TC'nin yandaşı olan Türk basını ise, bütün basın ahlak kurallarını bir yana iterek ırkçı-şoven politikayı alabildiğine desteklemektedir. Kürt gerçeğini kamuoyundan gizlemek; Türk halkını Kürt halkına düşman etmek; ırkçı-şoven politikayı geliştirmek ve canlı tutmak için, utanmazca her türlü yalan ve demogojiye başvurmaktadır. Özellikle kimi köşe yazarları TC'nin Kürdistan'daki insanlık dışı katliamlarını ve bu kirliliğe, bütün insanca değerleri bir yana bırakarak

şey de beklenemezdi.

Türkiye'de var olan ekonomik-demokratik ve politik problemlerin çözümününün Kürt probleminin çözümüne bağlı olduğu bir gerçektir. Oysa TC'nin resmi ırkçı-şoven politikası Kürdistan problemini çözmekten uzaktır. Öte yan-

dan bu sorunun bilincinde olan Türk demokrasi güçlerinin mevcut resmi politikaya karşı, demokratik görevlerini yerine getirme yönünde yeterince aktif olmadıkları görülmektedir.

12 Eylül faşist diktatörlüğüne karşı çıkanlar, sanki şimdi devlet yapısında bir değişiklik olmuşcasına, onun devamı olan bugünkü yönetime karşı aynı tavırları göstermemektedirler. Diğer ülkelerdeki anti-demokratik uygulamalara karşı duyarlı oldukları kadar (ki duyarlı olunmalıdır), kendi yaşamlarını da etkileyen TC'nin Kürdistan'daki katliamlarına karşı duyarlı olmadıkları görülmektedir.

Özcesi Kürt ulusal demokratik güçleri ile Türk demokrasi güçlerinin, TC'nin ırkçı-şoven politikasına karşı mücadele etmeleri ve bunu teşhir etmeleri her iki halkın da ortak çıkarları gereğidir. Ama ortak çıkarların korunmasına yönelik çalışmalar için, ortak merkezlerin yaratılması acildir. Tabii ki öncelikle Kürt ulusal örgütlerinin görevi bu merkezlerin oluşturulması. Problem, sahiplerince üstlenilmelidir. Kanımca bunun koşulları yeterince olgundur. Kürdistan güçlerinin birliği günümüz koşullarında kaçınılmaz ve zorunludur.

Yani TC ve diğer egemen devletler ulusal mücadelemiz karşısında birleşebiliyorlar iken, Kürt ulusal güçleri neden mücadele birliği ya da hiç olmazsa eylemde birlik sağlayamazlar? Üstelik gelenen şu aşamada birlik, bu denli can

alıcı öneme sahipken. Tarihimize baktığımızda bütün başkaldırılarımızın, aramızdaki kimi kahrolası çelişkilerden düşmanlarımızın yararlanması ile bastırılabilindiğini görüyoruz. Bu Kürdistan'ın diğer parçalarında olduğu gibi, Kuzey Kürdistan'da da böyle olmuştur. Bunu herkes çok iyi bilmektedir. TC'nin gelişen ulusal kurtuluş mücadelemizi eskiden olduğu gibi kanla boğmak için pervasızca en insanlık dışı katliamlar yaptığı günümüzde, hiç bir örgütsel çıkar genel çıkarların önüne geçmemelidir. Bu bağlamda tek tek yurtseverlerden, örgütlerin en alt basamaklarından, en üst basamaklarına kadar herkesin ve her örgütün görevi, birliği sağlamak olmalıdır. Halkımızın can düşmanlarına karşı aramızdaki sorunlarımızı politik dostluk-ideolojik mücadele zemininde çözmeli ve güçlerimizi birleştirmeli, en azından işbirliği sürecini başlatmalıyız. Ülkemizi sömürgecilerin boyunduruğundan kurtarmak, özgürlüğümüze kazanmak buradan geçer. Ulusal güçlerin birliğinin sağlanmasında, önemli bir adım olan YEKBÜN (Kürdistan Birleşik Halk Partisi)'ün PKK'den, KDP, TKSF, KUK ve Rızgari'ye kadar bütün sosyalist, devrimci ve yurtsever güçlerin güçlerini birleştirme, en azından işbirliği sürecini başlatma çağrısı, günümüze denk düşen çok önemli bir çağrıdır. Gün, sömürgecilerin topyekün saldırısına karşı, topyekün mücadele günüdür.

Azami Duyarlılık Göstermeliyiz (*)

• Şehmus RİZAN

1980 öncesi dünya genelinde ekonomik ve politik olarak iktidara alternatif olma arayışlarında strateji ve taktikler, genel hatlarıyla iki sistemin yörüngesinde yoğunlaşarak saptanıyordu.

1980 yılının ikinci yarısında, sosyalist sistemin dağılmasıyla birlikte kapitalist sistem içinde ulusal devlet çıkarlarıyla bütünleşen çoğulcu strateji de ifadesini bulan politikalar; yeni süreçte, uluslararası alandaki rekabete yansiyarak yeni dengeler oluşturma arayışlarına ve yeni oluşumlara yol açmaktadır. Bu politik gelişmeler çok geçmeden etkisini Ortadoğu ve Kürdistan üzerinde de göstermiştir.

Kürdistan halkının ayrı parçalarda, ayrı ayrı düzeylere ve aşamalara tekabül eden mücadelesinin, uluslararası alanda potansiyel bir güç olarak gündemde oluşu, Kürdistan'ı sömürgeleştirilen devletleri yeni arayışlara yöneltmiştir.

DYP-SHP koalisyon hükümetinin, Suriye ve İran nezdinde kamuoyuna da yansiyen gizli-açık anlaşmalarla yeni senaryolar tezgahladığı açıktır. Kuzey Kürdistan halkının boyutlanan mücadelesine karşı Türk devleti, çok sinsi plan ve provakasyonlarla Kürt halkının mücadelesini tekil bir alana çekmek; bu alanda MİT'yle, kontrgerillasıyla, Hizbullah'ıyla işlediği cinayetlerin perde arkasına gizlenerek kaos ortamı yaratmak istiyor. Kaos ortamının yaratılmasındaki amaç, çok yönlü provakasyonlarla hedef şaşırtıp Kürt halkını hazır olmadığı bir süreçte topyekün başkaldırlara teşvik ederek, topyekün katliamlara girişmektedir.

18 Ağustos 1992 sonrası Şırnak ve Kulp'ta yaşananlar gerçek anlamıyla halkımızı sindirme ve yoketme girişimidir.

Özellikle Güney Kürdistan'da Kürt halkının yıllarca vermiş olduğu haklı mücadelesinin bugünkü aşamada, uluslararası alandaki bazı tarihsel fırsatlardan yararlanmasından çılgına dönen Ankara hükümeti, Kuzey Kürdistan halkını

Güney Kürdistanlı kardeşlerinden yalıtılmak, sempati ve umutları umutsuzluğa dönüştürmek için, basın ve yayın organları vasıtasıyla asılsız haber ve yorumlarla, Kürt kamuoyu üzerinde yanlış izlenimler yaratmak istiyor. Osmanlılardan günümüze kadar emperyalizme göbekten bağlı Kuvayı Milliyecilerin bugün kalkıp sahte anti-emperyalist pozlara bürünmeleri inandırıcı olmaz.

Bilindiği gibi Güney Kürdistan'da Kürt parlamentosunun aldığı ve yüzyılların beklentisi olan Kürt Federe Devleti'nin ilan kararı, tüm Kürdistan'da büyük bir sevinç yaratmıştır. Bu tarihsel kararın akabinde, bilhassa Kürt düşmanlarının fırsat kolladığı aşamada Kürt parlamentosunun PKK ile savaş kararını alması doğru değildir. Her ne kadar savaş kararının alınmasına sebep olan gerekçelerin tümünü PKK yaratmışsa da, Kürdün Kürdle savaşması, Kürdistan halkı açısından izahı mümkün olmayan bir dizi yaralar açacaktır.

PKK-Peşmerge çatışmasının başlamasından bu yana Ankara-Tahran hükümetlerinin basın-yayın organlarına yansiyen Kürdü Kürde kışkırtma çığırkanlığınının ulaştığı boyutlar düşündürücüdür. Ankara-Tahran yönetimlerinin bu gelişmeler karşısında yansız kalmasını beklemek ham bir hayaldir. Gelişmelerin neresinden bakılırsa bakılsın Kürdistan halkının, kardeş kavgasından kazanacağı bir şey yoktur.

İnisiyatif henüz Kürt ulusal hareketinin boyutunu aşmadan, her türlü olanak serferber edilerek, taraflar sorunlarını görüşmeler yoluyla halletmelidirler.

Bugün Kürdistan halkının mücadelesi kuzeyde ve güneyde farklı düzeylerde, farklı aşamalardan geçmektedir. Kürdistan'ın bölünmüşlüğüne dayattığı zorluklar, görev ve ilişkilerimizde azami duyarlılığı göstermemizi gerektiriyor. Çok yönlü görevlerimizde, birbirine engel ve zorluklar yaratacak tutumlardan kaçınmalıyız, bütünlüğe hizmet edecek politikalar yaratmalıyız. Düşman devletlerin, halkımıza karşı dört ayrı cephede, birbirine hizmet eden senaryolarına, böl-yönet politikalarına alet olmamalıyız.

Bugün Kürdistan halkının, dört parçadaki parti ve önderlerimizden beklentisi, ortak düşmana karşı, müşterek hedefler ön plana çıkartılarak politika ve taktiklerin yaşama geçirilmesidir.

(*) Bu yazı, PKK ile Irak Kürdistanı yönetimi arasında anlaşma sağlanmadan önce elimize geçti.

Sami Abdurrahman:

"Kendi kaderini tayin hakkı bağımsızlığı içermiyorsa; bu kendi kaderini tayin anlamına gelmez."

Güney Kürdistan'da, 3 parti (PASOK, Halk Partisi ve Sosyalist Parti) 20 Ağustos'ta yaptıkları kongreyle birleştiler. Yeni partinin adını da YEKGIRTIN (Partiya Yekgirtina Kurdistan-Kürdistan Birlik Partisi) koydular. Ortadoğu muhabirimiz Ahmed Cemal, 19.9.1992 günü Hewlêr (Erbil)'de, bu partinin yöneticilerinden Sami Abdurrahman ile görüştü. Kürtçe yapılan bu söyleşiyi Medya Güneşi okurları için Türkçe'ye çevirerek yayınlıyoruz.

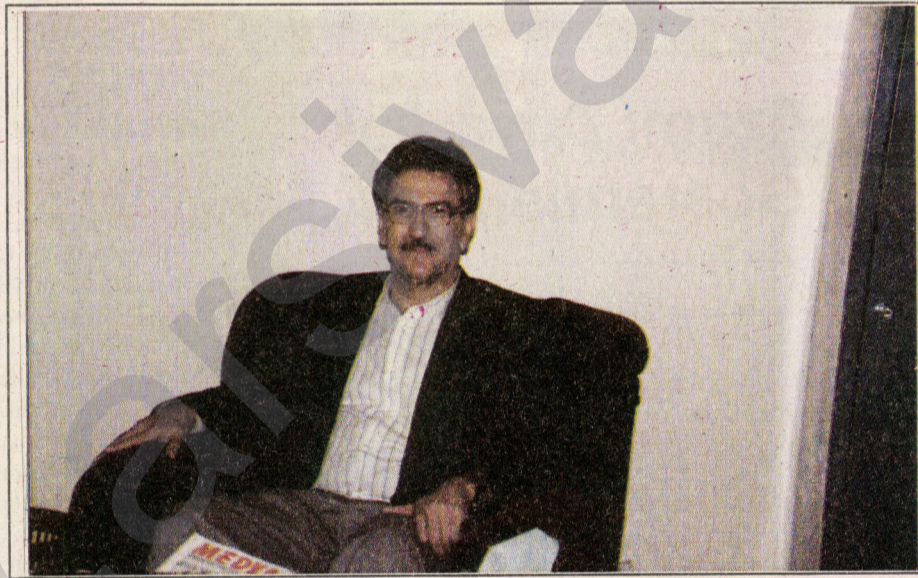
Medya Güneşi: Sayın Sami Abdurrahman, kısa bir süre önce, Kürdistan Demokratik Halk Partisi (PGDK), Kürdistan Sosyalist Partisi-Iraq (PSK-I) ve Kürdistan Demokratik Bağımsızlık Partisi (PASOK) birleştiler ve Kürdistan Birlik Partisi (Partiya Yekgirtana Kurdistan)'ni kurdular. Medya Güneşi olarak sizleri kutluyoruz. Bu konuda okuyucularımızı bilgilendirebilir misiniz?

Sami Abdurrahman: Mücadelenin her aşamasının, kendisine özgü özellik ve koşulları vardır. Partizanlık aşaması ayrı bir aşamadır; ülkenin kurtarılması aşaması ayrı bir aşamadır; açık çalışma parlamento ve seçimler dönemi de başka bir aşamayı ifade eder. Bütün bunların kendilerine has özellikleri ve koşulları vardır. Açık çalışma dönemlerinde örgütlenmelerin, kitlesel bir nitelik taşımaları daha bir zorunludur. Böylesi dönemlerde ancak, güçlü, kitlesel hareketler misyonlarını yerine getirebilirler. Hepimizin bildiği gibi, ideolojik ayrılıklar, bugün, Kürt hareketleri arasında, her zamankinden daha azdır. Bu durum, uluslararası alanda da böyledir. Bu nedenlerden dolayı, bu üç parti, birleşmek için diyaloga girdiler. Aslında Sosyalist Parti ve Halk Partisi arasındaki görüşmeler yeni değildir. 1984'te de bu iki parti birlik görüşmeleri yapmışlardı. Fakat, o dönem, birlik gerçekleşmedi. Ama, yine de ilişkilerimiz sürüyordu. Bununla birlikte Kürdistan Cephe'nin içinde özellikle PASOK ile diyaloglarımız vardı. Şüphesiz seçimlerde, her ne kadar usulsüzlükler yapılmışsa da, yine de kendimizle ilgili olarak gerçekçi olmamız gerekir. Bütün bu usulsüzlüklere rağmen, biz yine de, kendi politikalarımızı yeniden değerlendirmek zorundayız. Bu değerlendirmeler sonucunda 3 parti karar aldılar ve birleştiler. Aramızda görüşme ve diyalog bir süre devam etti. Birliğin olabirliği yönünde bizlerde genel bir kanaat oluşunca, geniş bir demokratik program taslağı ve tümüyle demokratik olan bir tüzük taslağı hazırlandı. Taban ve yönetimler birliğin oluşturulması için genel bir görüş birliğine vardıldıktan sonra, hepimiz ayrı ayrı kongrelerimizi yaptık. Herkes kongresini bitirdikten sonra, 20 Ağustos 1992'de Birlik Kongresi başladı. Doğrusu, Birlik Kongresi'nin açılış oturumu, Kürdistan'da ender rastlanan bir oturumdur. 1970'ten bu yana, böylesi bir kongreyi, Kürt hareketleri içinde ne görmüşüm, ne de işitmişim. Bana göre, birlik halk için bir ilham kaynağıdır. Halk nezdinde, çatışma, bölünme ve kardeş kavgaları olumsuz durumları ifade eder. Birlik kongresinde, Irak Kürdistanı'ndaki tüm örgütler hazır bulundular. Kürdistanlı örgütler ve Müttefik Güçler'den mesajlar gelmişti. Hatta iki Türk partisinden de mesaj gelmişti. Açılış oturumu çok mükemmel bir disiplin içinde gerçekleşti. Kongre, bir bütün olarak, çok başarılıydı. Kongre, ciddi bir pürüz yaşanma-

dan 6-7 gün sürdü. Hiç şüphesiz, Birlik Kongresi'nin gerçekleştiği hafta, çok önemli bir süreci ifade ediyordu. İşte, bütün bunlardan sonra, 900 civarındaki delegenin katıldığı kongre, MK'ye yetki verdi. Kongreden sonra, MK Polit Büro'su seçildi. Polit Büro'nun içinden de 3 kişilik bir Yürütme Komitesi oluşturuldu. Halen de parti birimleri ve peşmerge güçlerinin birleştirilmesi için çalışmalarımız sürüyor.

M.G.: Partinin lideri belirlendi mi?

S.A.: Kimin lider olup olmadığı önemli değildir. Önemli olan partinin çalışmalarının yürütülmesidir, aksamasıdır. MK toplantısında 3 kişiden oluşan bir Yürütme Komitesi'nin oluşturulması kararını aldık. Bunlar, Mülazım Şivan, Dr. Mahmud Osman ve benim. Parti tüzüğünde, başkan var, başkan yardımcısı var ve genel sekreter var. Sanırım bu konudaki seçimler, önümüzdeki MK toplantısında yapılacaktır.

YEKGIRTIN liderlerinden Sami Abdurrahman

(Foto: Medya Güneşi)

M.G.: Sorun kısa bir sürede netleşebilir mi?

S.A.: Mümkündür. Tüzüğe göre, MK toplantılarının 4 ayda bir yapılacağı belirlenmiştir.

M.G.: Bilindiği gibi, PASOK bağımsızlığı, siz ise federasyonu savunuyordunuz. Kürdistan Birlik Partisi, Kürdistan sorununun çözümü için ne düşünüyor? Programında neyi hedeflemiştir?

S.A.: Doğrusu, bizim, sizin, tüm Kürtler'in yüreğinde yatan bir istem vardır. Hepimiz, tüm Kürtler, söylesek de, söylemesek de, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkına inanıyoruz. Programımızda da Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı vardır. Ve bildiğiniz gibi, kendi kaderini tayin hakkı, bağımsızlığı içermiyorsa, bu, kendi kaderini tayin hakkı anlamına gelmez. Biz programımızda, kendi kaderini tayin hakkını, bu geniş anlamıyla aldık. Yani hem federasyonu, hem bağımsızlığı, içinde bulunulan sürece göre benimse-

yen bir yaklaşımımız var. Fakat bugün, içinde bulunduğumuz bölgesel ve uluslararası koşullar, bağımsızlığı ilan etmemize elvermiyor. Bugün için federal çözüm koşullarını daha uygun görüyoruz. Nitekim, 1987 yılında yapılan konferansımızda, Halk Partisi olarak, federasyon ve demokrasiyi gerçekleştirmek için karar aldık. Ve kanaatime göre bu, tarihi bir öngörüydü. Ve süreç, bizim bu düşüncelerimizi kendi pratiğinde, net bir şekilde doğrulamıştır. Ve şimdi de inanıyoruz ki, tüm dünya ulusları gibi Kürt ulusu da kendi kaderini tayin hakkını eline alacaktır.

M.G.: Bu sorunla bağlantılı bir şey sormak istiyorum: Kürdistan'ın diğer parçalarında yaşayan Kürtler ile ilgili olarak neler düşünüyorsunuz. Ve Kürdistan'ın birliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

S.A.: Kürt ulusu kendi iradesi dışında parçalanmıştır. Kürdistan tarihsel süreç-

M.G.: Güney Kürdistan'da seçimler yapıldı. Ve parlamento oluşturuldu. Fakat bilindiği gibi Kürdistan Birlik Partisi'ni oluşturan 3 parti de barajı aşamadı. Ve hiçbir parlamentoya giremedi. Bu konuda neler söylemek istersiniz? Nedenleri nelerdir sizce?

S.A.: Doğrusu, gerçek nedeni, sınırsız, büyük bir usulsüzlüğün yapıldığıdır. Şayet seçimlerde usulsüzlük yapılmamış olsaydı, bugün parlamenterleri paylaşan iki partinin ancak % 65-70 arası bir oy alacaklarına inanıyorum. Zaten her biri % 44-45 oy almışlardı. Bunun % 10'u usulsüz oylardır. % 30-35 arasındaki oy, onların gerçek oylardır. Zaten, Kürdistan Cephe içinde de, hiçbir örgüt, usulsüzlük yapılmadığını söylemedi. Biri diyordu, şurada yaptın, diğeri diyordu başka bir yerde. İki büyük partiden biri Behdinan'da, diğeri de Süleymaniye'de usulsüzlük yapıldığını söylüyordu. Biz ise, iki tarafın da usulsüzlük yaptığını söylüyorduk. Sonuçta, iki büyük parti birbirlerine göz yumdular; arada biz ezildik. Fakat, Kürt ulusunun içinde bulunduğu durum, bu seçimlerin bir an evvel pürüz yaratmadan, aşılmasını gerektiriyordu. Bu durumu gözönüne alarak, kendi aramızda toplandık ve 22 Mayıs'a kadar açıklanmayan seçim sonuçlarının, halk nezdinde yattığı olumsuz havayı dağıtmak için, taraflara seçim sonuçlarının ilan edilmesini önerdik. Onlar % 7'lik barajın kaldırılmasını önerdiler. Biz kabul etmedik. Biz 20 gün önce aldığımız kararı ayaklar altına alamazdık. Sosyalist Parti ve PASOK'tan arkadaşlar da bizi desteklediler. Fakat biz de, onuncu ayda seçimlerin tekrarlanması şartını ileri sürdük. Ve bu tüm partiler tarafından kabul edilip, Cephe tarafından kağıda döküldü ve tüm partiler imzaladılar.

M.G.: Ama bugüne kadar bu yönde herhangi bir belirti yok?

S.A.: Bugüne kadar olmadı. Fakat göreceğiz.

M.G.: Yani, yapıma ihtimali var mıdır, sizce?

S.A.: Yakın bir zaman içinde, Kürdistan Cephe olarak toplanıp bu konuda bir karara varacağız.

M.G.: Seçimlerdeki % 7 barajı konusunda tüm partiler hemfikir miydiler?

S.A.: Hayır. Gündeme geldiği dönemde, biz buna karşı çıktık. Biz, Sosyalist Parti, PASOK ve Komünistler karşı çıktık.

M.G.: Oluşturulan parlamento ve hükümet hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Bildiğimiz kadarıyla, PDK ve YNK, hükümete katılmaları için, sizlere öneri getirmiş. Fakat bu, partiniz tarafından reddedilmiş. Bu konuya biraz açıklık getirebilir misiniz?

S.A.: Şimdi hükümete katılmamız için yeni bir öneri var. Bu konu üzerinde düşünüyoruz. Şayet öneri gerçekten ciddi ve makul ise; yalnız bakanlıkları değil, tüm devlet kurumlarını, yürütmeyi, hükümetin

inde zorla işgal edilmiş 4 parçaya bölünmüştür. Bu, açık bir gerçekliktir. Bu anlamda, Kürt sorununun çözümünde, bu gerçekliğin üzerinden atlanması mümkün değildir. Bu durumu değiştirmek için hepimizin çalışması, mücadelesi gerekiyor. Biz tüm Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkına inanıyoruz. Kürdistan'ın tüm parçalarındaki Kürt siyasal güçleriyle ilişkilerimiz iyidir. Nasıl ki, bir İngiliz, bir Fransız örgütüyle ilişkiye geçiyorsak, Kürdistanı güçlerle de ilişkiye geçmek bizim en doğal hakkımızdır. Eğer, bu konuda çifte standartlı davranılırsa bu doğru değildir. Bizim tüm ilişkilerimiz açıktır. Ve herkesten daha iyi biliyorsunuz ki, bu ilişkiler gizli değildir. Kürdistan'ın her parçasındaki güçler, kendi koşullarına göre mücadelelerini verirler. Her parça, kendi strateji ve taktiklerini belirleme hakkına sahiptir. Fakat, yine de, karşılıklı diyalog içinde, birbirimize düşünce ve önerilerimizi söyleyebiliriz.

organlarını vb. bir bütün olarak kapsayan bir öneriyse, bu konuda koalisyona katılmayı düşünüyoruz. Çünkü Kürt ulusu çok nazik bir dönemden geçiyor. Hepimiz, tüm yaşamımızı Kürdistanı bir hükümetin kurulması yoluna adadık. Biz, bu Kürt hükümetinin zayıf düşmesini istemiyoruz. Hatta, hükümet içinde olmamamıza rağmen, yurtdışına çıktığımızda hükümeti savunuyoruz. Eğer biz hükümete eleştiriler getiriyorsak bu, varolan eksiklik ve hatalarını giderebilmelerinde onlara yardımcı olmak isteşimizden kaynaklanıyor; hükümetin yıkılması için değil.

M.G.: *Diyelim ki 5-6 ay daha seçimler yapılmazsa, ne yapmayı düşünüyorsunuz?*

S.A.: Parlatonun yetkisi onuncu aya (Ekim 1992'ye) kadardır. Eğer onuncu ayda, Cephe seçimlerin ertelenmesi yönünde bir karar almazsa ve seçimleri ertelemese, onuncu aydan sonra, parlatonun yetkisi kalmıyor. Çünkü bu karar Cephe tarafından alınmıştır. Yalnızca, Cephe bu kararı onuncu aydan ileri bir tarihe erteleyebilir. Mantiken bunun böyle olması gerektiği kanaatindeyim. Ayrıca, büyük hukukçulara da bunu sordum, onların da düşünceleri aynı yöneydi.

M.G.: *Bugün siz, hükümet ve parlamentoda yer almıyorsunuz. Peki, Kürdistan'ın yönetiminde nasıl bir etkiniz oluyor? Oluyor mu, olmuyor mu?*

S.A.: Bilindiği gibi demokrasilerde, eğer hükümette değilseniz, yapılan hata ve yanlışları gazete, televizyon ve radyolar aracılığıyla kamuoyuna iletirsiniz. Ve bu da daha olumlu adımların atılması doğrultusunda etkide bulunur. Böylece halk da, kimin doğru, kimin yanlış olduğunu daha net görebilir.

M.G.: *Şunun için soruyorum. Bugün Cephe devam ediyor ve siz de içindesiniz. Cephe'nin hükümet üzerindeki etkisi nedir?*

S.A.: Çoğunlukla, partiler etkide bulunabilirler. Özellikle de Yekgirtin olarak biz bu rolü oynayabiliriz. Yekgirtin'in kitle iletişim araçları vardır. Televizyon, radyo, dergi ve gazete gibi. Yekgirtin'in bugün 5 radyosu, 3 televizyonu vardır.

M.G.: *Bunlar hangi bölgelere yönelik yayın yapıyor?*

S.A.: Dihok, Süleymaniye ve Hewlêr (Erbil)'de birer radyo ve televizyon vardır. İki radyo da bütün Kürdistan'a yönelik yayın yapıyor.

M.G.: *Dergi ve gazete olarak hangileri var?*

S.A.: "Gel", "Yekgirtin", "Rêgayê Azadî", "Botan".

M.G.: *Günlük çıkan gazeteleriniz var mı?*

S.A.: Hayır. Çıkanlar, haftalık ve 15 günlükler.

M.G.: *Kurmanca mı, Soranca mı çıkarıyor?*

S.A.: Kurmanca da var, Soranca da. Kurmanca BOTAN var, Soranca YEKGIRTIN, Arapça da GEL var.

M.G.: *Sayın Sami Abdurrahman, kısa bir süre önce Hollanda'ya gittiniz. Bu gezinin hakkında bizi biraz bilgilendirebilir misiniz? Dünya Kürt sorununa şimdi nasıl bakıyor?*

S.A.: Hollanda ve Almanya'ya gittim. Hollanda'da özel bir konferans vardı. Konferansın gündemi, Irak Kürdistanı'nın yeniden inşa edilmesiydi. Bugün Kürdistan'ın yiyecek ve yakıt sorunu en acil sorunlardı. Bu konuların üzerinde duruldu. Bu doğrultuda adımların atılması için, kararlar alındı. Ve bu işleri yürütmek için bir komite kuruldu. Bildiğimiz kadıyla, Cenev-

re'de de bir BM heyeti, Irak Kürdistanı'nın ekonomik durumu üzerinde çalışmalar yapıyor. İnanıyorum ki, BM de, 120 kişinin katıldığı bu konferansın karar ve sonuçlarından büyük ölçüde yararlanacaktır.

Daha sonra Almanya'ya gittik. Saksonya eyaleti başbakanı ile bir toplantı yaptık. Kürtler'in dostu olan bir insandır ve adı GEHRHAD ŞOYDER'dir. Kürtler'in haklarını savunuyor. Kürdistan'ı ziyarete de gelebilir. Genel olarak siyasi durum kötü değildir. Şimdi herkes federasyondan söz ediyor.

M.G.: *Avrupa devletleri federal çözümlü kabul ediyorlar mı?*

S.A.: Kanaatimce kabul ediyorlar. Federal çözüm de büyük bir aşamadır. Fe-

*Federal çözüm de büyük bir aşamadır
Federal çözümde, parlamentomuz, bakanlıklarımız, eğitim kurumlarımız olacak.
Ve kendi topraklarımıza biz egemen olacağız.
Hatta, federasyondan bağımsızlığa geçiş, doğrudan bağımsızlığı kazanmaktan daha kolaydır.*

deral çözümde, parlamentomuz bakanlıklarımız, eğitim kurumlarımız olacak. Ve kendi topraklarımıza biz egemen olacağız. Hatta, federasyondan bağımsızlığa geçiş, doğrudan bağımsızlığı kazanmaktan daha kolaydır.

M.G.: *Bununla bağlantılı bir soru daha sormak istiyorum. Son yıllarda, dünyada meydana gelen değişimler, Kürdistan sorunu üzerinde nasıl bir etkide bulundu? Olumlu ve olumsuz yönleriyle bir değerlendirme yapabilir misiniz?*

S.A.: Biz de, sizler de, 2000 yılına kadar kapitalist sistemin yıkılacağını düşünüyorduk. Fakat, tersi oldu: 2000 yılından önce, sosyalist sistem yıkıldı. Hesaplarımız tutmadı.

M.G.: *Bu, Kürdistan sorunu üzerinde nasıl bir etki yarattı?*

S.A.: Bana göre, bugünkü durum, Kürdistan sorunu için eskisinden daha iyidir.

M.G.: *Yani sosyalist sistemin yıkılması daha mı iyi oldu, demek istiyorsunuz?*

S.A.: Sosyalist sistem sorunu değildir. Sosyalist sistem Kürtler'in düşmanı değildir. Fakat, iki sistem olduğunda -ki kendim gördüm, yaşadım- bir ara Sovyetler, Kürtler'e yardım etti, 1960'tan sonra; bunun artık gizli bir tarafı kalmamıştır. Bu dönemlerde Sovyetler, Irak Kürdistanı'na maddi yardımda bulunuyordu. 1970'ten sonra, Irak hükümeti, Sovyetler ile dostluk ilişkileri kurdu ve Rimêlan petrollerini onlara verdi. Sonuçta, sorun bizimle Irak hükümeti arasındaki bir tercihe varınca, Sovyetler, Irak hükümetini tercih etti. Bunun üzerine Kürt önderliği de, Amerika ile gizli ilişkiler kurdu. Bu gizli ilişkiler 1974'te başladı. 1975'te Irak hükümeti, yine aynı hükümet, Amerika'ya gitti ve "bizden ne istiyorsunuz?" dedi. Amerikalılar da, "Sovyet sisteminden çıkıp, bizim tarafa geçmeniz gerekiyor. Şah da Şat-ül Arab'ı istiyor" dedi. Sonuçta Amerika bizlere verdiği yardımı kesti. Anlayacağınız iki sistemin olduğu dönemde hangi sistemle ilişkilerimiz varsa, Irak hükümeti karşı sistemle ilişkiye geçiyordu. Bunun üzerine de, Kürtler'le ilişkisi olan sisteme karşı bir koz olabiliyordu ve Kürtler'le ilişkisi olan sistem de Irak hükümetiyle ilişki kurmak zorunda kalıyordu. Fakat şimdi, tek sistemin olduğu günümüzde, böyle bir durum söz konusu değildir. Örneğin bugün Amerika, Müttefik-

ler'in himayesinde, Kürdistan'da yaşamamıza müsaade edebiliyor. Irak hükümetinin gidip yardım isteyeceği bir yer yoktur. Başka bir sistem olsaydı, Müttefik Devletler gevşeyebilirlerdi ve "Irak elimizden gidiyor. Sovyetler'e Hindistan'a ya da Çin'e gidecek" diyebilirlerdi. Şimdi böyle bir sistemin olmaması bizim için daha iyidir.

M.G.: *Fakat, Körfez Savaşı'nda Amerika Saddam'ın düşmesini istemedi. İsteşeydi düşürebilirdi.*

S.A.: Kanaatimce, bu, Amerika Başkanı'nın o dönemde yaptığı büyük bir hataydı. Radikal islamcı hareketin korkusundan, Kürtler'e de güvenmiyorlardı. Onlara göre, Kürt hareketleri de, İran'da konum-

lar, tayinler partizanlıktan uzak tutulmalıdır. Aksi durumda, güçsüz bir Kürt hükümetinin oluşturulmasından öteye gidilemez. Devletin kurumsallaştırılmasında parti ve grup çıkarları değil, halkın istem ve çıkarları esas alınmalıdır. Adaletli bir bölüm olmazsa, belli bir kesim iyi bir şekilde yaşarken, halk da yoksulluk içinde perişan olur. Bunun için sosyal bir adaletin oluşturulması gerekir.

M.G.: *O halde, diyelim ki, bugün seçimler olsa, partiniz ne kadar oy alır?*

S.A.: Eğer bugün seçim yapılırsa, % 15-20 civarında oy alacağımızı tahmin ediyoruz.

M.G.: *Bilindiği gibi, birkaç gün önce PDK İran Genel Sekreteri Dr. Sadık Şerefkendi (Dr. Said) ve 3 arkadaşı Berlin'de katledildiler. Bu konuda ne söylemek istersiniz?*

S.A.: Dr. Said ve arkadaşlarının öldürülmesi bizleri derin üzüntüye boğdu. Dr. Sadık Şerefkendi, yurtsever bir Kürt ailesinde yetişmiş bir insandı. Değerli Kürt yurtsever şairi Mam Hejar'ın kardeşiydi. Çok mütevazı bir insan ve yakın dostumdum. Şehit oluşu, bizleri çok üzdü. Doğrusu, İran Kürdistanı ve tüm Kürtler için büyük bir kayıptır.

M.G.: *Sizce, bu olayı kim yapmış olabilir?*

S.A.: Doğup-büyüdüğüm yerde, Şengal'de, herhangi biri, gecenin kör karanlığında bile öldürülseydi, kime sorsaydınız % 90-95 size, bunun aile ya da aşiret tarafından yapıldığını söyleyebilirdi. Çok ender yanlışlar olurdu. Kanaatimce, PDK-İran, eğer bu cinayet ile ilgili olarak, "sorumluları islami devletin bir koludur" diyor, onlara inanmamız gerekiyor.

M.G.: *Onların bu düşüncelerini siz de paylaşıyorsunuz.*

S.A.: Boşuna bunları söylemiyorlar. Bence bunu, bilerek ve inanarak söylüyorlar. Nitekim insan kendi düşmanını tanır.

M.G.: *Sayın Sami Abdurrahman, son olarak, Medya Güneşi aracılığıyla söylemek istediğiniz bir şey var mı?*

S.A.: İstemim, Medya Güneşi'nin gelişmesi, ilerlemesi, başarılı olmasıdır. Ve daha çabuk, daha sık çıkmasıdır. Çünkü gazetecilik açısından büyük bir fırsattır. Ve Türkiye'de siyasal ve demokratik mücadele ve çalışmaların koşulları vardır. Bunu iyi değerlendirmek gerekir. Başarılar dilerim.

M.G.: *Bu söyleşi için size teşekkür ediyoruz.*

S.A.: Ben teşekkür ederim.

Devlet Diyarbakır'da "Korsan" Gösteri Yaptı

• V. BARAN

10 Kasım günü, Dağkapı'da iki polisin cenaze töreninden sonra, polisler halka korkulu anlar yaşattılar. Dağlarda ve şehirlerde ulusal kurtuluş güçleriyle başa çıkamayan TC'nin güvenlik güçleri sivil korumasız halka rastgele ateş açtı.

Baskıcı rejimler yasa tanımaz. Bunun en iyi örneği Diyarbakır'da devletin koyduğu korsan gösterileri verildi. Emniyet Müdürü'nün de içinde bulunduğu kortejde önce irkçi-şoven sloganlar atıldı. "Türkiye Kürtlere mezar olacak", "Kahrolsun PKK" sloganları atıldı. Daha sonra çevreye rastgele ateş açıldı. Yüzlerce kişinin silah sığıdığı kortej, HEP İl Merkezi'nin önünden geçerken silahlar HEP'e yöneldi. Bütün bunlar devlet yöneticilerinin gözleri önünde meydana geldi. Bu arada birçok vatandaş gibi, iki gazeteci de öldüresiye dövüldüler.

Yapılan silahlı gösterinin tepkilerini en aza indirmek isteyen İçişleri Bakanı -sanki bu yapılanlar kendi inisiyatifleri dışında ve onları bu eylemlere kendileri itmemiş gibi- olaylara karşın 10 kişiye görevden el çekirildiğini açıkladı; sanki olayları çıkaran, onbinlerce mermiyi sıkan bu onkişiymiş gibi.

Biz Diyarbakır'da oynamak istenen oyunun Kürdistan'ın diğer illerinde oynanmakta olan bir oyunun parçası olduğunun bilincindeyiz. Dün Şırnak'ta, Kulp'ta, Varto'da, Cizre'de oynanan; bugün Diyarbakır'da sahneye konmak istenen bir oyun.

Yerel Ara Seçimlerinin Gösterdikleri

• Cemal ÖZÇELİK

1 Kasım yerel ara seçimlerinin çoğunlukla metropol kentlerde yapılması, halklarımızı benzer bir şekilde ezen ve sömüren devletin gerçek yüzünü teşhir etmek ve halkların kardeşliği temasını işleyip ortak mücadelelerinin zeminini güçlendirmek açısından önemliydi. Bu doğrultuda seçimlere kendi kimliğiyle ilk defa giren Halkın Emek Partisi'nin çeşitli dergi çevrelerine yaptığı çağrı sonucunda bir seçim bloku oluşturuldu. Bu blok içerisinde hem Kürdistanlı hem de Türkiyeli çevrelerin bulunması, gerek Kürt yurtsever hareketinin iç birlikteliğinin sağlanması ve gerekse Türk devrimci hareketiyle gelecekte oluşturulacak kapsamlı ortak çalışmalara bir zemin oluşturması açısından da ayrı bir önem taşıyordu.

Bu arada HEP'e ilişkin genel yaklaşımımızı öz olarak belirtip ittifakımızın hangi düşünceler ışığında biçimlendiğini açıklamakta fayda vardır. Bilindiği gibi HEP kurulduğunda biz içinde yer almadık, ancak O'nu düzeni aşan bir perspektife sahip olmamasına ve kimi olumsuzlukları içinde barındırmasına rağmen diğer düzen partileriyle özdeş saymadığımızı ve belli ilkeler temelinde kitlenin denetimine açık ittifaklara girebileceğimizi belirttik. Bu anlayıştan hareketle, diğer çevreler gibi seçim ittifakına kendi bağımsız kimliğimizle girdik ve bunu ortaklık ruhunu zedelemeyecek bir tarzda gündemde tutmaya özen gösterdik. Ki platform tarafından yayınlanan çeşitli broşür, afiş ve bildirilerde katılan çevrelerin imzaları yer aldı. Ayrıca bu belgeler aracılığıyla sürece ve seçimlere ilişkin ortak anlayışlar somut bir şekilde ortaya serildi.

HEP'in 20 Ekim seçimlerinde SHP ile yaptığı ittifakla Kürt halkının zihinlerinde yarattığı önemli tahribatlar dikkate alındığında, Onun bu sefer devrimci ve yurtsever çevrelerle ittifak yapmayı tercih etmesinin de ileriye dönük bir gelişme olduğunu vurgulayalım.

Bizler, Türk, Kürt, Arap, Çerkez vb. tüm ulus ve milliyetlerden gelen insanların birlikteliğini sağlayarak ortak mücadelelerini boyutlandırmak; devletin halkları birbirine düşürerek bir kısmını kendisine dayanak haline getirip savaşı Kürdistan ve Kürtler'le sınırlı tutma yönündeki politikalarını boşa çıkarmak; emekçi yığınları nihai kurtuluşun düzen sınırları içerisinde olmadığı bilincini verip, demokrasi, devrim ve sosyalizm mücadelesine ivme kazandırmak ve yine yerel yönetimleri kazanıp halka dayalı, halk için ve halkla birlikte denetlenip yönetilen bir belediyeçilik anlayışını geliştirmek için seçimlere katıldık.

Burjuva partileri ise düzeni korumak, devletin Kürt halkına ve emekçi kitlelere yönelik politikalarını meşru göstermek, halklar arasındaki düşmanlığı körüklemek ve belediye yönetimlerini ele geçirerek rüşvet, talan ve soygun yoluyla sömürücü kesimlerin servetlerine yeni servetler katma yolunda birbirleriyle yarışmak için seçime katılmışlardır. Tüm burjuva partileri bu amaçlarını gerçekleştirmek için devletin ve arkalarındaki yerli-yabancı tekellerin kendilerine sundukları olanaklarla ellerinden geleni yapmaya çalıştılar. Sonuçta bunların en büyüğünü oluşturan partiler, belediye yönetimlerini kendi aralarında pay-

laşarak muratlarına erdiler. Bu sonuç tek başına seçimlerden başarıyla çıktıklarını göstermemekle birlikte, yaptıkları propagandaların belli oranlarda etkili olduğunu gösteriyor. Ama bunun yanında göze çarpan bir diğer nokta var ki, o da devlet partilerinin belediyeleri kazanarak "başarılı" bir imaj göstermesine rağmen bu partilerin yavaş yavaş halk kitleleri için bir umut olmaktan çıktığı gerçekliğidir. Binlerce seçmenin sandık başına gitmemesi boşuna değildir. Düzendeki umudunu kesmeye başlayan kitlelerin önüne onlar için alternatif olacak farklı bir seçeneğin bulunmayışı, onları sessiz ve kendiliğinden bir protestoya sevk etmiştir.

Peki, İşçi Partisi ve kimi bağımsız adayları bir yana bırakırsak, belli bir kitle desteğine sahip olan HEP'in çok düşük oranlarda oy almasının sebebi neydi acaba? Bunun üzerinde ciddiyetle durmak gerekmektedir.

HEP'in istenen sonuçları alamamasının çeşitli sebepleri vardır; bunlardan biri de "teknik" sebeplerdir. Metropolde yaşayan insanlarımızın çoğu, yarı yerleşik bir durumdadırlar. Muhtarlığa kayıtlı olmadıkları için de oy kullanamıyorlar. Seçim öncesi dönemde, başta Refah Partisi olmak üzere, çeşitli burjuva partileri, değişik bölgelerden insan getirip seçimlerin yapıldığı ilçelere ikametgahlarını yaptırırlarken, bizler (seçim bloku), seçimlerin yapıldığı ilçelerde oturan insanlarımızı bile kaydettiremedik. Bu konuda çeşitli girişimler olmakla birlikte çok geç kalındı ve kayıtsız insanların çok küçük bir kısmına ulaşılabildi. Seçim faaliyetlerinin yoğunlaşmasıyla aktif bir şekilde etkinliklere çekilen bu kayıtsız insanların gönülleri fethedildi ama oyları alınamadı.

Kayıtsız insanların sayısı az olmamakla birlikte, kayıtlı olanlar da azımsanmayacak kadar çoktu. Bu insanların tümünün değilse bile belli bir kısmının oyu alınabilseydi, yüzde 7-8'lik bir oy oranına ulaşabilirdi. Ancak bilindiği gibi oylar yüzde 2 civarında kaldı.

HEP'e oy verebilecek seçmenlerin bir kısmı devletin olumsuz propagandalarından etkilenerek soğudu ve tavırsız kaldı. Bu keşim, Seçim Bloku'ndan yana olduğu halde, sandık başına bile gitmedi. Bazı seçmenlerin tavırsız kalmasında HEP'in de belli oranlarda pay sahibi olduğu söylenebilir. HEP'in, devletin halk nezdinde kendisi hakkında yaratmaya çalıştığı yanlış imajı yıkayım derken, bütünüyle ürkek bir tutum sergilemesi, ortadaki kararsız kesimlerin özgüce karşı bir güvensizlik havasına kapılmalarına yol açtı. Öyle ki, seçim mitinglerinde insanların slogan atmaları çoğu kez yasaklandı. Daha önceleri kendi kongre ve gecelerinde ölçsüz bir şekilde slogan atan kitlelerin kamuoyunda yarattığı bir imajı yıkmaya gerekçesiyle bu sefer de tam tersi yönde bir savrulmaya gidildi. HEP, her defasında, sadece bir halkın değil, Türk, Kürt, Arap, Çerkes vb. tüm halkların ve ezilenlerin kitle partisi olduğunu vurgulayıp bu temelde, ezilen bir halk olması açısından Kürtlerin demokratik hak ve özgürlüklerinin de savunucusu olduğunu belirtmekle birlikte, seçim çalışmalarında Kürt halkı hakkında oluşturulmaya çalışılan imajları yıkmaya ve Kürt dili-kültürü üzerindeki yasakla-

maların deşifre edilmesinde üzerine düşeni yapacağına, ağırlıklı olarak kendisinin söylendiği gibi sadece bir Kürt partisi olmadığını kanıtlamaya kalkışarak, bu temayı gereğinden fazla vurguladı.

HEP, kendisini nasıl tanımlarsa tanımlasın, kitlelerinin ezici çoğunluğunu Kürtler oluşturmaktadır. Diğer halkların desteğini de kazanmak için çaba sarfetmesi ve halkların kardeşliğini temel alması, onun açısından doğaldır. Ne var ki, halkların kardeşliğini savunup Kürt halkının kendi dili ile "Bijî Biratiya Gelan!" sloganını atırmamak, diğer halkları da kazanayım derken Kürt halkının da soğumasına yol açmayacak mıdır? Bizim görevimiz, devletin Kürtleri bir öcü gibi gösterme ve dilini yok sayma politikalarını etkisiz kılmak iken, bizler neden bunları açıkça gündemleştirmeyelim?

Halkların kardeşliğinin ancak birbirlerinin ulusal demokratik haklarına karşılıklı saygı ile pekişebileceğini dikkate aldığımızda, propaganda faaliyetleri döneminde, herşeyden önce halklar içerisinde en çok ezilen ve ulusal hakları gaspedilen Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirleme hakkının önemle vurgulanması gerekeceği ortadadır. Bazıları bu belgiden ürkebilir. Ancak sırf birileri ürkmeyin diye halkların kardeşliğinin özünü teşkil eden bir belgiyi gündemleştirmemek yerine, bu belginin, Kürt ve diğer halkların çıkarlarını zedelemeyeceği konusunda gerekli açıklamalarda bulunmak gerekirdi. Tabi bunları söylerken, HEP'in, seçim döneminde bu konuda hiçbir şey yapmadığını değil, yapması gereken boyutta çaba sarfetmediğini söylüyoruz. Nitekim HEP yöneticileri, bu konudaki eksikliği görmüş olacaklar ki, seçim sonrasında, ulusların kaderlerini tayin hakkı belgisinin daha çok gündemleştirileceğini ve HEP'in bu yönde bir atılım sürecine gireceğini açıklamışlardır.

HEP'in seçimlerde yeterince oy alamamasına yol açan sebepleri sayarken, en önemlilerden birinin, seçmenlerin "kazanma şansı"na göre oy kullanma zihniyetine sahip olmaları olgusu olduğunu vurgulamak gerekir. İlerici-yurtsever seçmenin bir kısmı, devletin ve burjuva basınının, Kürtler ve HEP aleyhinde yaptıkları propagandalardan etkilenmedikleri halde, kazanma şansı vermediği için HEP'e oy vermediler. Kendi adlarına kaybetmektense başkaları adına "kazanmayı" tercih ettiler. Egemen anlayış şudur: Nasıl olsa biz kazanamayacağız; o halde oyları bölüp ANAP ve DYP'nin kazanmasına yol açmalıyız. ANAP kazanacağına, SHP kazansın. Ya da DYP kazanacağına RP kazansın (!).

Bu "oyları bölmeyelim" zihniyeti yeni değildir. Bu zihniyetin yerleşmesinde, ilerici ve devrimci güçlerin de rolü vardır. Yıllarca "ANAP'a Hayır" sloganı altında kimileri ANAP'a oy verileceğine SHP'ye oy verilsin; o da olmazsa RP veya DYP'ye oy verilmeli derken, bir kısmı da ilerici ve yurtsever bağımsız adayların olmadığı yerlerde çeşitli partilerden aday olan ilericilere oy verilmesi gerektiğini savunarak, halklarımızın burjuva partilerinden umutlarının kesilmesine engel oldular. Gerekçe de aynıydı: Oyları bölmeyelim (!)

Gücümüzün elverdiği yerlerde bağımsız adayların çıkarılması, bağımsız adayların çıkarılmayacağı yerlerde ise boş oy atılması gerektiğini savunduğumuzda, birçok kişi, bu tavrımızı yanlış buldu. Onlara göre bağımsız adayın kazanma şansı yoktu ve oylar boşa giderdi. Bu gerekçe ile burjuva partilerine oy vermeyi tercih ettiler. Bağımsız devrimci adayların kazanamadıkları durumda kendilerine verilen oyların boşa gideceği veya falan parti kazanacağına filan parti kazansın düşüncesinin altında yatan esas sebep de, burjuva partilerinin aralarındaki nüans farklılıklarına rağmen, özünde aynı oldukları ve bağımsız politikalarımızı temsil eden adaylarımızın ise

ne kadar güçsüz olursa olsun, kurtuluşumuzun önünü açan seçenekler olduğu gerçekliğinin yeterince kavranamamasıdır.

Bu arada, şunu da belirtelim ki, devlet partileri arasındaki nüans farklılığını da bütünüyle görmezden gelmiyoruz. Egemen güçlerin içindeki çelişkileri derinleştirmek için bu farklılıklardan faydalanmanın yolunu bulmak gerek. Ancak bu faydalanma, birisinin diğerinden biraz daha iyi olduğu gerekçesiyle desteklenmesi biçiminde olmamalıdır.

Seçimlerde istenen başarının alınamamasında rol oynayan etkenler çoğaltılabilir. Bunlardan bir kısmı, daha belirgin bir şekilde öne çıkarken, bir kısmı yan etken olarak ortaya çıkmıştır. Hangilerinin daha fazla etkili olduğu tabii ki tartışılabilir. Ancak, apaçık ortada duran bu etkenleri görmeyip gerekçeyi çok alakasız yerlerde arayanlara da rastlayıp oldukça şaşırıldığımızı da söyleyebiliriz. Örneğin, kimileri HEP'in başarısızlığını, çeşitli çevrelerle yaptığı ittifaka bağlıyorlar. Onlara göre Seçim Bloku, kitlenin ürkmemesine yol açmış ve HEP üzerindeki kimi olumsuz imajların daha da artmasına yol açmıştır. Oysa seçim faaliyetlerine aktif olarak katılanlar veya ciddi bir gözlemlerde bulunanlar, bu düşüncenin gerçekliği yansıtmadığını rahatlıkla görebileceklerdir. Seçim Bloku'nda yer alan çevrelerden her biri güçlü olduğu bölgelerde çalışmalarını yoğunlaştırarak, seçim faaliyetlerinin daha nitelikli ve daha örgütlü bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunmuşlardır. Yapılan katkıların boyutunu burada tartışmaya gerek yok. Bunu kitlenin ve HEP'li arkadaşların takdirine bırakıyoruz. Ne var ki seçim propagandaları döneminde bloktan yakınan hiç kimseye rastlanılmamıştır. Tersine böylesi bir ittifaktan övgüyle bahsedildiğini görmüşüzdür. Hatta denilebilir ki, Seçim Bloku, çıkardığı çeşitli broşür ve bildirilerle belli bir kitleye ulaşmakla birlikte geniş kamuoyuna yeterince yansıtılmadı. Birçok insanın HEP'in seçimlere katıldığını son anda öğrenebildiğini düşünürsek, Seçim Bloku'nun ne oranda yansıdığını daha iyi anlarız. Kısacası, bu blok, az bir kitleye ulaştı, ama ulaşabildiği insanlardan tepki almak şöyle dursun sempati kazandı.

Şimdiye kadar anlattıklarımız, sırf birilerini yerme amacını gütmüyor. Bunlar, bizim somut gerçekliğimizi yansıtıyorlar. Seçimlerde istenen sonuç alınmadı ama bu sonuç, HEP'in ve onun nezdinde Kürtlerin metropolde etkisiz oldukları veya seçimlerde herhangi bir kazanım sağlanmadığı anlamına gelmiyor. Herşeyden önce, enternasyonalist dayanışma temelinde değişik milliyetlerden halkların ortak mücadelelerinin pekişmesinde önemli bir deneyim sağlanmıştır. Ayrıca ulusal demokratik hareketimizin gelecekteki birliği yönünde sağlam bir adım atılmıştır. Bu adımın pekiştirilerek değişik alanlarda mücadeleci bir birlikteliğin sağlanması yönünde çabalar yoğunlaştırılmalıdır.

Seçim çalışmalarında oluşan bir diğer güzel tablo da, düzenlenen gece, miting ve yürüyüş gibi etkinliklerle kitlelerin oylarıyla gösteremedikleri güçlerini nisbeten de olsa ortaya koymaları idi. Özellikle İstanbul'da oluşturulan araç konvoyuna 400-500 civarında katılımın olması, burjuva partilerini oldukça ürktü. Bunlardan birçoğu, görünen kitle çalışmalarının dışında HEP'in gizli bir potansiyele sahip olduğunu açıkça itiraf etmekteydiler. Bu durum, seçim çalışmalarında, insanlarımızı birşeyler verildiği ama, bu yüreği kazanılıp da oyları kazanılamayan kitlenin gelecek için çok önemli bir potansiyel oluşturduğunu gösteriyor. İlerici ve devrimci güçlerin burjuvaziye alternatif bağımsız politikalarının kalıcılaştırılmasının, bu günden temeli atılan kimi kazanımların daha köklü olması için bir güvence sağlayacağı kesindir.

"Bu Tabloya Dikkat"

• Bavê AZAD

"Bu tabloya dikkat", Hürriyet gazetesinin 16 Eylül 1992 tarihli sayısının birinci sayfasındaki özel araştırma haberinin başlığıdır.

Bu özel araştırma haberi, Hürriyet Araştırma Grubu tarafından yayına hazırlanmış.

Bu özel araştırma haberinin "Doğu ve Güneydoğu kökenlilerin yönetime sokulmadığını, siyaset yapmalarının engellendiğini ileri süren batılıların, bu iddialarının ne kadar boş olduğunu ortaya koyduğunu" belirtiliyor.

Yine, "Şu ana kadar yapılan başvurular Türkiye'nin en büyük kentini yönetmek için, herkesin aday olma hakkını özgürce kullanabildiğini kanıtladı" deniyor.

Daha fazla alıntı yapmaya gerek duymuyorum.

Egemen güçlerin bir numaralı borazanı olduğunu iddia eden Hürriyet'in bu haberi, milyonların midasını bulandırıyor.

Hürriyet'in bu özel haberinden amaç, Türk ve Kürt ayırımının yapılmadığını ortaya koymaktır.

Egemen güçlerin borazanı Hürriyet'in inkarcı mantığına sormak istiyorum; Doğu ve Güneydoğu kökenli dediğiniz insanların soyağacı nedir?

Neden, Ege kökenli veya Marmara kökenli şekilde deyimler burjuva literatürünüzde kullanılmıyor?

Eğer, bu bölge (Kuzey Kürdistan-Mezopotamya) insanlarına Türk diyecekseniz, arı sokmuş gibi neden gocunuyorsunuz? Eğer, Türk olmadığını ifade etmek istiyorsanız, neden adını açıkça koymuyorsunuz? 1071'den bugüne kadar, inkâr politikası ile zoraki baskı altında tutulan bir ulusun içinden, işbirlikçi, ajan, cahş, bilinçsiz, kendini egemen ulustan sayan insanların çıkması kadar doğal bir şey yoktur. "Haberde lider...!" Hürriyet galiba, "Türkler Orta Asya'dan gelirken Kürtler'e yolda rastladı diyemezsiniz" şeklindeki TC'nin başbakanı ve hukukun üstlüğünü sokak infazları ile pekiştirmeye çalışan Demirel'in demecinin haberini atlamış olsa gerek.

Doğu ve Güneydoğulu diye tabir edilen Kürtler'in aday olmak için başvuruda buldukları doğru olabilir. Ama, burada esas olan, bu Kürt kökenli insanların, hangi kimlikte ve hangi yasalara göre kurulmuş, yine hangi ulus adına varlık gösteren partilerden aday olduklarıdır.

Bu partilerden aday olan Kürt kökenli insanlar görevlerini Türklük adına yaptıklarına göre, bunların kimlikleri ile özgürce bu haklarını kullandıkları söylenemez.

Kürt halkının varlığını yok etmek için jenosid politikasını temel bir anlayış haline getiren ve bunu savunanlar, utanmadan Türk ve Kürt ayırımı yok diyemezler.

Türk ve Kürt ayırımı yoksa, Dersim, Zilan, Ağrı, Koçgiri ve Şeyh Sait hareketleri sonunda neden yüzbinlerce Kürt katledildi?

Kaldı ki, Kürt halkının barış içinde ve kardeşçe bir arada yaşama isteği, her zaman, egemen ulusun burjuvazisi tarafından Kürt halkının baskı altına alınması ve yok sayılması sonucunu doğurmuştur. "Ulusal Kurtuluş Savaşı" sırasında, işgalci güçlere karşı, yüzbinlerce, Çarlık yönetimi tarafından gerçekleştirilen işgale karşı aynı şekilde onbinlerce evladını yitiren Kürt halkının bu kazanımları kimlere mal edilmiş ve karşılığı ne olmuş? Kısacası, kendini inkâr eden her Kürt, Türklük adına, cumhurbaşkanı, başbakan, genelkurmay başkanı, MİT müsteşarı, bakan vs. olabilir.

Örnek gerekiyorsa, Kamuran İnan, Hikmet Çetin, Mehmet Kahraman ve daha niceleri.

Özal döneminin başbakanı Yıldırım Akbulut, Karadeniz'deki konuşmasında; "Türkiye'de yaşayan herkes Türk'tür" diyordu.

Yıldırım Akbulut'un bu açıklamasını manşetlerden veren Hürriyet'in araştırma grubu, hiç utanmadan Türk ve Kürt ayırımı yoktur diyebiliyor. Zaten, Kürt halkının varlığını kabul etmeyenlerin, eşitlikten söz etmeleri, hırsızın, "ben hırsız değilim" demesine benziyor.

Mayası sömürgecilik olan Hürriyet'in mantığına soruyorum:

Neden sizin "Doğu ve Güneydoğu" dediğiniz bölgede, olağanüstü hal, 35 bin korucu, 300 bin kadar asker, binlerce polis, MİT, kontrgerilla mevcut? Neden bu yöre için, mahrumiyet bölgesi deniliyor? Doğu ve Güneydoğu dediğiniz bu bölgede çalışanlara neden ek ücret ödeniyor?

"Ateş olmayan yerden duman çıkmaz."

Asırlardır Kürdistan'da dökülen kan ve gözyaşı bu eşitsizliğin, sömürünün ve zulmün ürünüdür. Korkunun ecele faydası yok, dünyanın tanıdığı ve bildiği gerçeği, ırkçı-şovenlerin inkâr etmesi sonucu değiştirmeyecektir. Kürt halkının mücadelesi bunu sizlere öğretecektir.

● MEDYA GÜNEŞİ'ni oku - okut !

● MEDYA GÜNEŞİ'ni haber, yazı ve yardımlarınla güçlendir !

Çerkezlerden Çağrı

Bir grup Çerkez tarafından yayınlanan basın açıklamasında "askere gitmeme" çağrısı yapıldı. 30 Ekim 1992 tarihli bu çağrıyı yayınlıyoruz:

Devrimci-Demokrat Kamuoyuna ve Türkiye Halklarına Çağrı

TC Hükümeti evrensel hukuku da hiçe sayarak kardeş Kürt halkına bir kez daha saldırmıştır. Yıllardan beri baskı, zulüm, terör ve katliamlara maruz bırakılan Kürt halkı, tamamen yokedilmek istenmektedir.

Aynı kaderi yıllardır paylaştığımız kardeş Kürt halkının katledilmesine daha fazla seyirci kalamayacağız. Bizim çocuklarımıza bizden kesilen vergilerle alınan silahlar verilerek, kardeş Kürt halkına karşı oluşan cephelere gönderilmekte, sonuçta ölmekte veya öldürmekteler. Ölen de öldüren de bizim çocuklarımızdır. Kürt halkıyla tarihte hiçbir anlaşmazlığımız olmamıştır. Bugün yaşadığımız bir trajedidir. Hitler, Mussolini gibi bu katliamların sorumluları ve seyircileri tarihin kara sayfalarında yer alacak ve gelecek kuşaklarca layık olduğu şekilde anılacaktır.

Biz Türkiyeli Çerkezlerin kardeş Kürt halkıyla hiçbir sorunu yoktur. Bu adı konmamış savaşta taraf olmak zorundaysak üniter TC devletinin yanında değil, haklı ve onurlu kardeş Kürt halkının yanında olmalıyız. Bu bağlamda halkımıza askere gitmeme; çocuklarını, kardeşlerini askere yollamama çağrısı yapıyoruz.

Bizi de kardeş Kürt halkını da yoketmeye çalışan güç (kemalizm, üniter devlet) aynıdır. Biz Türkiye'de Çerkezler PŞEVU ETHEM olayını hiç unutmadık. Okul kitaplarına kadar geçen hain nitelemesini de kabul etmedik. Üniter devlet, tek ordu, tek dil, tek alfabe ve tek merkezi yönetime başkaldıran PŞEVU ETHEM BEY önderliğindeki Çerkezler, tarihe ihanet eden hainler olarak geçmiş; üniter devlet, tek dil, tek ordu ve tek alfabeyle savunan Mustafa Kemal, İsmet İnönü vb. tarihe kahraman olarak yazılmıştı. Günümüzde halklara ihanet edenlerin kimler olduğunu daha net olarak görebilmekteyiz.

TC halkımızın yoğunlukta olduğu bölgelerde Kürt aleyhtarı gruplar oluşturmaya, Kürt halkını halkımıza yanlış tanıtarak kışkırtmaya, halklararası husumet yaratmaya çalışmaktadır. Özellikle gerilla ile çatışmada ölen asker gençlerimizin cenazelerine provakatorler sokulmakta (Kayseri'de olduğu gibi), halklararası kin, nefret tohumları ekilmeye çalışmaktadır. Geçmiş deneyimleri de göz önüne alarak Çerkezler Türkiye'de bu pis kokuşmuş oyunlara alet olmayacak, (Mustafa Kemal, İsmet İnönü gibi değil) PŞEVU ETHEM BEY gibi tarihin onurlu sayfalarında yerlerini alacaklardır.

Biz aşağıda imzası olan Çerkezler askere gitmiyor, kardeşimizi, oğlumuzu yollamıyor, halkımızı da askere gitmeme, kardeşini, oğlunu askere yollamamaya çağırıyoruz.

Ümit Örtün (İstanbul)
Ferit Şamil (Hatay)
Mehmet Mater (Düzce)
Tahir Erbaylı (Ankara)
Turgay Ünlü (Adapazarı)
Mehmet Suday (Bursa)
İbrahim Tan (Sivas)
Janberk Deniz (Samsun)

Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı Duruşması Başladı

Nisan 1991'de başlayıp yaklaşık birbuçuk yıl süreyle yapılan hazırlık çalışmaları sonucunda oluşturulan ve en son 7 Eylül 1992 tarihinde düzenlenen bir basın toplantısıyla kuruluşu ilan edilen Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı'nın duruşması 10 Kasım 1992'de Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi'nde başladı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, mahkemeye verdiği bilirkişi raporu ile, vakfın tescil edilmemesi gerektiğini savundu. Bununla ilgili olarak ileri sürülen gerekçeler şunlardır: "Türk Medeni Kanunu'nun 903 sayılı kanunla değişik 74. maddesinin 2. fıkrasında, hangi vakıfların tesciline karar verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

"Adı geçen vakfa ait vakıf senedinin incelemesinden vakfın medeni kanunun yukarıda zikr edilen 74. maddesinin 2. fıkrasına giren vakıflardan olduğu anlaşılmıştır... Açıklanan sebeplerle Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı'nın tescili Genel Müdürlüğümüzce uygun bulunmamaktadır."

Türk Medeni Kanunu'nun 74. maddesinin 2. fıkrası şunları içeriyor:

"Kanuna, ahlaka ve adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez."

Bu maddeden de açıkça anlaşılıyor ki, vakfın tescil edilmek istenmeyişinin tek nedeni, onun sahip olduğu Kürt kimliğidir. "Türk Kültür Vakfı" veya "Türk Kadını Güçlendirme Vakfı" gibi kuruluşlar belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla rahatlıkla kurulabiliyorken, Kürt dilini, kültürünü, hak ve hukukunu savunan veya Kürt kadınlarının özgül çıkarlarını korumaya çalışan vakıfların kuruluşlarına izin verilmeyerek açıkça çifte standartlar uygulanmaktadır.

Malbatên Hundayan Dest Bi Greva Birçûbûnê Kirin

Li Tirkîyê hejmara hundayên di nezaretxanê de her ku diçe zêdetir dibe. Awayek înfazkirina polisên jî, di nezaretxanê de hundakirina (kuştina) mirovên welatparêz e. Herwekî tê zanîn Huseyn Toraman jî 27'ê Çirya Pêşîn a 1991'an vir de hunda ye. Huseyn Toraman di 27.10.1991'an de jî alî polisên sîvîl ve hatibû girtin û ew avêtibûn nezaretxanê. Di pey Huseyn Toraman de, di demên cihê li pey hev Yusuf Erişti, Soner Gul, Husamettin Yaman, Hasan Gulunay, Ayhan Efeoglu û Tugrul Ozbek jî di nezaretxana polisê Tirk de hunda bûn.

Li ser hundabûn van xortan, malbatên wan tu cîyekî ku serî lê nedan nehîştin. Bavê Ayhan Efeoglu bi kulman derê rektorê Unîversîteyê xist û got; "qene cenazê kurê min bidin"; lê mixabin kesî derî jî lê ven e kir.

Di serê vê mehê de malbatên van xortan gihîştin hev û berê xwe dan rîya Enqerê; le devê derê mala Demirel rûniştin. Di encamê de Demirel bi zorê wan pejirand. Li ser daxwaza malbatan a jî bo dîtina zarûkên wan, Demirel wekî ku bi wan tinazên xwe bike ewha got: "Ma zarûkên we di cêva (berika) min de ne ku ez wan bidim." Li ser vî tawrê Demirel, malbatên hundayan di roja 2.11.1992'an de li IHD (Komela Mafên Mirovî) Enqerê dest bi greva birçûbûnê kirin.

Di vê navê de li ser daxwaza Cîndorûk, jî bo lêkolîna rewşa ew kesên ku di nezaretxanê de hunda bûne, qomîsyonek jî çar kesan hat damezirandin. Ew kesên ku di vê qomîsyonê de cih disitûn in: Ji DYP'ê Mehmed Ozkan, jî RP'ê İbrahim Halil Çelik, jî SHP'ê Alî İbrahim Tutu û parlamenterê serbixwe Okeş Şendiler. Herwekî tê zanîn Okeş Şendiler yek ji wan faşîstan e ku di bûyerên Maraşê de cih standibû û hatibû darzandin.

KISA... KISA...

- Ermenilerin denetiminde bulunan Laçin bölgesinde kurulan "Laçin'in Sesi Radyosu" 2 Kasım 1992'de Kürtçe yayına başladı. Radyo Kürtçe, Rusça ve Türkçe olarak haftada 35 saat yayın yapacak (Hürriyet, 3 Kasım 1992).
- TC Genel Kurmay Başkanı Org. D. Güreş, Türk askerlerinin Güney Kürdistan topraklarında Türk bayrağını dikmeleri ile ilgili olarak yaptığı açıklamada; "PKK kampı bile olsa, başka bir ülkenin sınırları içinde Türk bayrağı dikilmesini uygun bulmuyorum" dedi (Hürriyet, 3 Kasım 1992).
- TC Genelkurmay Başkanı Org. D. Güreş, Güney Kürdistan'da kullanılan bombalar hakkında bilgi vererek "Size kesinlikle ifade ediyorum ki, napalm bombası kullanılmadı. Ama fosfor bombası kullanılıyor. Bunun yanıcı etkisi var. Napalm bombası, geniş bir araziye kavurur" şeklinde konuştu (Hürriyet, 1 Kasım 1992).
- Türkiye ile Rusya arasında imzalanana anlaşmaya göre; Türkiye Rusya'dan 75 milyon dolarlık helikopter ve silah alacak. Bunlar arasında manevra kabiliyeti yüksek Mİ-17 helikopterleri, BTR-60 PB zırhlı personel taşıyıcıları, uzun namlulu silahlar ve gece dürbünleri de var (Hürriyet, 7 Kasım 1992).
- Turgut Özal, Dedeman Oteli'nde düzenlenen Anadolu Grubu toplantısında yaptığı konuşmada, Çekiç Güç konusunda G. Bush'u nasıl ikna ettiğini şöyle anlattı: "Hafif şantaj yaptım. Çekiç Güç gitse elimizden manivela gider. Oradaki insanlar bir daha gelse biz ne yapacağız. Bilirsiniz ki Amerika bu işin gerisini bırakmayacaktır" (Hürriyet, 7 Kasım 1992).
- Milli Savunma Bakanı Nevzat Ayaz, "sınır ötesi" hareketin 26. gününde yaptığı açıklamada, hareketin o güne kadarki mali portresinin yaklaşık 2 trilyon olduğunu belirtti. Milli savunma Bakanlığı'nın 1992 yılı bütçesinin 23 trilyon 770 milyar olduğu dikkate alındığında hareketin bütçenin yüzde 11'ini harcadığı görülmektedir (Cumhuriyet, 7 Kasım 1992).
- İtalya'da çıkan L'Europeo gazetesinde yayınlanan Adriano Botta imzalı yazıda; Türkiye'nin Kürdü Kürde kırdırtma politikası yürüttüğü, 70 yıllık bir soykırım politikası uyguladığı ve Kürtler için en büyük tehlikenin Saddam değil, Türkiye olduğu görüşü savunuldu (Hürriyet, 7 Kasım 1992).

Necmettîn û Kalikê Xwi Ya Qisey Kenê

Şehîdê Kurdan o namedar Necmettîn Buyukkaya serra 1975 (yan zî 1976) di kalikê (bawkalê) xwi ra tanî çiyên persawo û kalikê ci zî cewab dawo. 'Umrê kalikê Necmettînî, Xelîlê Nofelî ay wext se serrî ra zafêr biyo. Ma tiya di na qisekerdena Necmettînî û kalikê ci nusenî. Ma na nuşte nê kitabî ra neql kerd: Necmettin Buyukkaya, Kalemimden Sayfalar, APEC-TRCYK och Forlag Yayınları, Stockholm, 1992, r. 189-192.

MEDYA GÜNEŞİ

Necmettin Buyukkaya: - Kalo, ma na fin bahsê Qerexanî bikerê. Ma rê verî verî persê kalikandê ma bik. Ew ma kê ra yê, ma kotî ra ameyê? Hema to senî zana... Hêdî hêdî... Ma do jew fin vinderê, xu rê sohbet bikerê...

Xelîlê Nofelî: - Vanê kalikê kalikandê mi, peyniya ci Suwar biyo. Ez nêzana, Suwarî dima diha çiçi yo. Suwar û Demenî ya birayê pê biyê. Demen Kêwan ê, Suwarî ma yê.

- Ey nê kotî ra ameyê?

- Welatê corî ra ameyê.

- Dersim ra ameyê?

- Kışta emînî ra... Lajê Kor Hiseyn Paşay ame, mi dî, ey va ma kışta Bîngol ra ameyê. Ey vatê "Neka hewna ma hetek di jî vanê Demenan, Suwaran."

- Kalo, no Demen û Suwar birayê pê yê... Zek ez zana, hebê ci ra vanê nê eşîretda Şêx Hesenan ra yê. Na 'eşîret jî neka Dersim di roşena. Eşîretna esta, namê ci Heseni. Ê Heseni jî wija di 'eşîretênda gird a, ê yê Kurmancî qisey kenê. Ma Dimlî yê. Qandê coya zek vanê, ma 'eşirda Şêx Hesenan ra yê. Ê jî neka Dersim di roşenê. 'Ecêb winî yo?

- Na mi aşnawita. Vanê Suwar û Demenî ya birayê pê bi û welatê corî ra ameyê. O lajê Kor Hiseyn Paşay, wexto ki Şêx Sîhîdîna, fermenê nînan nêvîjiya, o bi mehkûm. Înan pêro zêft kerdî, kıştî, 'îdam kerdî... Ami kê rehmîti Paşayan. Ami... Ey qal kerdê, vatê "Berra şima wija ma hetek di jî vajiyena." Vatê "Ma hetek di Demenan estê. Hesenan û Suwaran estê." Dêmax piyê Demen û Heseni ancî Heseni biyo. Tu fahm kerd?

- Nê sifte ameyê kotî? Ameyê Siwêreg tepiya kotî di ca biyê? Çend sey ser esto 'ecêba? Wextê kamcî padîşay d' o?

- Vanê, wexto ki ameyê, şiyê Kevcal di ronîştî. Kevcal ra werîştê, ameyê Qerexando Xirabi. Dêmax birayo jew Kevcal di ronîştî. No wextê Hecî Osmanî yo. Hecî Osman mêlig bi. Verî "mêlig" vatê. Ê vîst û panc dewî emirdê înan bin di bî. Qetîne ameyê çiyê Kevcalî tiritê, tarîş-marîşê ci berdê, xirxizew kerdê. Taximdaşê pê biyê. Çarwayê Qetînan yenê, kewnê 'erddê Kevcalî, ko ya çerenê. Nê Qetînanî ameyê çiyê Kevcalî tiritê. Nînan tarîşê xu ardê dew, çorşmê dew pawitê. Hecî Osmanî vatê "Çorşmê dew bipawê!" Hewna hec nêsi-

bi, ci rê vatê "Osman Axa". Hisê Ayiban ew di peyan a Qetîne ra werzenê, vanê "Ma do şim Kevcal, kê Osman Axay." Şînê... De nê jî çorşmê dew pawenê... O vano, "Ê yê çorşmê pawenê." No dûrî ra veyn dano, vano "Kerwa Osman, Kerwa Osman!... Ma yê yenê ha!..." Kalikê nê emînî, Hesê 'Eys, ow nê 'Uzêran a jewêna neqibo ki o do bêro ravêro, wujay pawenê. Senî ki yenê çatmişê îna benê, a kuwenê ci... Hisê Ayiban kışt... Ê Qetîni bol o... A şew dew kerd xirabê, Kevcal kerd xirabê. Mal-malê xu û çiyê xu remna. Remay, ew amey Qerexano Xirabi.

- Qerexano Xirabi di wexta kamî estî bî?

- Kêwan te di bî. Demenan te di bî... Amey wija. Dew bî xirabê. Nê Kurda ha, neka vajiyenê... Kurd fiqare biyo vanê... Hunî Kurd tenya xiraba miyan di mendbi. Xeber deyê Qetîni, gazîya Qetîni amê, kes çiniyo. O Kurd o wija dew miyan d' o. Hema jewerî fek na Kurdî ya Kurd kışt. Ew banê Kevcalî adir kerdî, banî nay pa. Banî veşnay. Vanê hukmat verî Ma'den di ronîştê. Hecî Osman şî Ma'den di gerre kerd, va. "Qetînanî axayê ma kışto, dewa ma veşnaya." Hukmat werzayna Qetîni ser. Hukmat ame banê Kevcalî keş kerdî. Va "Hendayê zerar dawo piro." Ard. Kurd û Hisîya kerdî pê ver, 'eşayirkî va "Nê pê ver" û va "Osman Axay hendayê zerar kerdo, şima do biyarê bidê." De na fin axa û extiyarê Qetîni amey. Hecî Osmanî ra reca kerdê. Jewerî vatê... Pereyê verî... "Axa pancas qurîş..." Jewerî vatê "Ti do se qurîş bidê xatirdê mi!" Vanê birayê Hisî ami berma, va "Erê!... Kurd kerdo Hisî ver o, no ma ra megî." Mend, nê amey Qerexano Xirabi. Nê Şeman Qetînanî di şî-amey. Ê jî Qerexanî jî yê, nê pêro pi ya remayê. To rê vajî, nê Şeman yenê axay Qetînanî rê vanê ki "Ma yenê xu rê fina Kevcalî kenê şên. Ma fina yenê Kevcal, dewda xu, şima ma rê çiyê nêvajê." Axay Qetînanî va "Wa peyêdê ma şima di bêro, jewêdo bellî kê Hecî Osmanî ra bikişo, ek şima bêrê dew. Şima ma di embazey kenê." Şema va "E, ma yê yenê Kevcalî kenê şên. Ew ma do şima ver kewim, şima di bîm û jewerê îna bikişê." Şeman keyê xu girotî berdî Kevcal. Wija ra kewtî Qetînanî ver û peye-

yêdê Qetînanî girot û amey Qerexando Xirabi. Amey Wis kışt. Wis kalikê Ahmedê Şekerlî yo û birayê kalikê ma 'Elî bi. Ap Hiso rehmîti xu ra birayê kalikê ma bi, birayê Mistfay bi. Dedê ci nînan kışt. Şî kêdê deddê xu ser. Cenîyê, ci bî didi. Niyaja xu girot, şî keyî ser.

- Kam şî keyî ser?

- Piyê Ap Seferî Ap His şî keyî ser. Wis dedê ci bi. Wexta ki Wis kışîya, lajê ci ceyer pîze di bi. Bahdo ki Ellay da, namê ci "Wis" rona, "Wisoy Wij" na pa.

- Ti wazenê, etiya di, nê kalikanê ma, kaliko verîno ki ti zanê, ey ra tepiya ancî xu ra tepêş, piyê to, kalikê to, winî heta ki ti zanê...

- Bew, neka Qoç Elî piyê to yo. Ez Xelîl, didi. Ew Mehmed piyê min o. Mistfa piyê Mehmedî yo. Ew 'Elî jî piyê Mistfay o. Piyê 'Elî Hiseyn o. Piyê Hiseynî, Hesen o. Ci rê vanê Dayim Hesen. Piyê Hesenî vanê Suwar o. Dayim Hesen piyê Mila Hiseynî yo. Vanê biraran vatê "Qay ê rojê ma bimirêmi, şar do bêro vajo 'Hiseyn ti weş bê!" Vanê emirdê Ellay ra ê hewt hemî birarê bîni merdî. No birawo qij bi, o mend. Ney ra jî bî hewt teney.

- Nê hewt teney kam î, ti îna nêzanê?

- E, zana. Jew kalikê ma 'Elî yo, yanê piyê Mistfay o. Jew Hecî İbrayim... Nê İbrayimî ra nika kê Hec Xidiran estê. Jewna Hecî Osman. Eyra jî Lobitîna yenê. Jewna Wis, xu ra ey ra jî Ehmedê Şekerlîna estê. Jewna Mehmed, nê kê Mila Ayibînan ê. Jewna jî kalikê nê Mila Çûçînan o. Namê kalikê Çûçînan Sefer bi. Nê bi şêş. Jewna jî Hes, Hesê 'Eys bi. Nê şêşê verîni marê ra ê. Hesê 'Eys marê ra o. Maya 'Eys 'Uzêran ra ya.

- Pekî, na maya bîn kê ra ya? Nê şêşindê bînan?..

- Will ez ay nêzana. Vanê Dîndarij a. Ap Şêxoy vatê "Kê Hec Ayibê Dîndar ra ya..." Mila Hiseyn jewêdo wende bi.

- Nê hewt biraran ra to va kamcî kalikê ma o?

- Kalikê ma 'Elî yo. 'Elî ra jî Mistfa, Hiseyn... Mistfa kalikê ma o. Hiseynî ra jî Ap Sefer û birardê xu Remî ya... Rem kışîya. Hirg birarî di lajê ci, bîrê keynê ci bî. Keynanê xu danê Xal Osan. Kalikê Xal Osan ma ra niyê. Ê Modanî jî yê, kê Nasa ra yê. Ma û înan ceniya ra biyê merdimê pê.

- Pekî kalo, nê Mirxasîjî, Şîlanîjî, Modanîjî îlaqey nînan kışta pêran ra bi Demen û Suwarî ya esto ya çinî yo?

- Kışta pêran ra çiniyo. Hema cenî dayê pê jewmbînî, pêro biyê merdimê pê.

- Wexta ki 'eşîr cor ra ama, nê jî a 'eşîr miyan aî nêbî?

- Nêzana, miyan di bî, nêbî... Qerexano Xirabi di hewna vanê "Rezê Keçelî", ê nê Elandê Bîrdê Veran o. Gêwa Ardî, nê Abijanê Pahnok ê. Nê pêro Qerexano Xirabi ra biyê axmê.

• Dewamê ci r. 15

Kilîs Di Înfaz: 6 Kıştey

27'ê Çirya Vernî ya 1992'in di Kilîs di sînorî sero 6 şoreşgerî amey kışten. Mesûlanê dewleta Tirkan vatî: "Sînorî sero lej vijyayo û 6 terorîstî ameyê kışten."

Labirê rastey wina nêbî. Nê şoreşgerî sifte ameyê tepîştên, dima ameyê înfazkerden. Merdimanê nê kıştan İstenbol di civînena çapemanî viraşt û vatî ki: "Kilîs di sînorî sero lej nêbiyo. Merdimê ma weş weş ameyê tepîştên. Dima jî ameyê kışten."

Wexto ki merdimê nê şoreşgera şiyê Kilîs û weşto cinazanê xwi bigîrê, polîs û eskeran zaf zahmetî veto. Nezdiyê 3 seatî polîsan û eskeran îfadeyê nînan guroto.

Qandê "Poşmaney" Qanûnêno Newe

Qandê "poşmaney" pêşniyarêna qanûnêdo newe deya Serektiya Parlamentoyê Tirkan. Goreyê na pêşniyarî, ê ki embazanê xwi îxbar bikerê yan jî fealiyetanê rêxistina xwi sero malûmatî bidê polîsan û poşmaney raydê, ê dê ceza nêgîrê yan jî tayn ceza bigîrê.

TC (Komara Tirkiye) wezana ki bi nê rayana zerar bido partî û rêxistinê welatperwer, şoreşger û sosyalîstanê Kurd û Tirkan.

Ze ki yeno zanayîş verî jî çend finî no xusûsî qanûnî vijyaybî.

Camiyandi Propagandayê Ordî

Lejo xusûsî (lejo leymin) sînor nasnêkeno. Heme ray ci rê mubahiye. Artîq camiyandi jî no lejo leymin o da bêperwa dom bikero.

Roja 6'ê Çirya Peynî ya 1992'in di nemazê îndî qandê operasyonê Ordîya Tirkan ki Kurdistanê Vakur û Kurdistanê Başûr di dom kenê, duay amey wenden, pesnê "mehmetçikan" ame dayin.

Qandê ney çî Serekê Karê Diyanet'î M.Nuri Yılmaz'î heme muftiyan rê genelge riştibî.

Kurdistan di Merdena Bebegan

Goreyê lêkolîna DISK-AR'î bebegî (tût û pîtî) Kurdistan di hewna vêşî mirenê. No xusûsî ferqo ki miyandê Kurdistan û Tirkiye'y di esto zafo.

Merdena bebegan Tirkiye-Kurdistanê Vakur di hezardi 61 yo. Labirê wexto ki merdim reqemanê Tirkiyê û Kurdistanî pêra ciya hesab bikero ferqo gird vijêno orte. Goreyê ney, miqtarê merdena bebegan Tirkiye di hezardi 44.5 o û Kurdistanê Vakur di hezardi 103 yo.

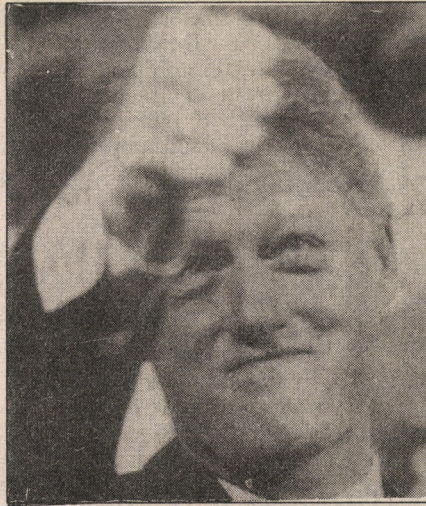
Li Amerîkayê Partiya Demokrat Qezenc Kir

Hilbijartinên Dewletên Yekbûyî yê Amerîka (D-YA)'yê di 3'ê Çirya Paşîn a 1992'an de çêbûn. Him di serokatîyê de, him di Senato û Meclîsa Mumesîlan de him jî di walîtiyên eyaletan de pirraniya dangan namzedên Partiya Demokrat girtin.

Li gor netîceya hilbijartinê, Bill Clinton jî sedî 43'yê dangan girt û bû Serokê DYA'yê. Namzedê Partiya Komarî û kevneserokê DYA George Bush, jî sedî 38'ê dangan girt û bi vê netîcê ve wînda kir. Namzedê serbixwe Ross Perot jî jî sedî 19'ê dangan girt.

Di hilbijartinên Senatoyê de Partiya Demokrat 58, Partiya Komarî 42; di hilbijartinên Meclîsa Mumesîlan de Partiya Demokrat 268, Partiya Komarî 166 kursî qezenc kir. Di hilbijartinên walîtiyên eyaletan de Partiya Demokrat 30, Partiya Komarî 18 walîtî kar kir. Du eyaletên de kesên serbixwe pirraniya dangan girtin û bûn walî.

Di dîroka DYA'yê de cara yekemîn jinek reşîk û zilamek Indîan (Kizilderi-Çermsor) ketin Senatoya DYA'yê.

Li gor nûçeyan beşdarbûna hilbijartinan jî yê berê pirrtir bû û jî sedî 55 beşdarî hilbijartinan bûn.

Netîceyên hilbijartinan jî alî dewletan ve bi awayên cihê hatin şîrovekirin. Seddamê xwînrij bi şahî windakirina G. Bush pîroz kir û ragihand ku Iraq jî guftugoyan re amade ye.

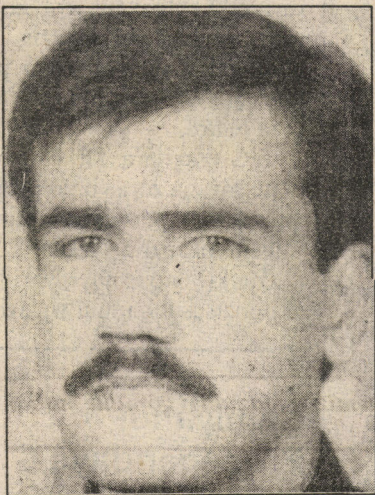
Bi taybetî jî di çapemaniya Tirkîyê de tekiliyên Clinton û pîrsa Kurdan hatin munaqaşekirin. Li ser tekiliyên alîkarê Clinton, Al Gore û serokên Kurdistanê Başûr gelek spekulasyon çêbûn.

Jinek Reşîk Di Senatoya Amerîkayê De

Di dîroka DYA'yê (Dewletên Yekbûyî yê Amerîka) de cara yekemîn jinek reşîk, Carol Moseley Braun, jî lîsteyên Partiya Demokrat ket Senatoyê. Braun, senatora yekemîn a reşîk a Partiya Demokratê jî. Niha tevî Braun çar reşîk di Senatoya DYA'yê de hene.

Braun li eyaleta Illinois ketibû hilbijartinan.

AZADÎ'nin Mazıdağı Muhabirî Öldürüldü

Azadi gazetesi ve Deng dergisinin Mazıdağı yöresindeki gönüllü muhabirî M.Sait Erten (28), 3 Kasım 1992 günü Diyarbakır Balıkcılarbaşı semtinde haince bir saldırıya uğradı. Hastaneye kaldırılan Erten, kurtarılamayarak yaşamını yitirdi.

Erten'in katledilmeden bir saat önce Mazıdağı'ndan Diyarbakır'a gelmiş olması, olayın Mazıdağı'ndan başlayan bir takibin sonucu olduğu olasılığını güçlendiriyor.

Saldırının 14-15 yaşlarında, esmer, sarı kazaklı bir şahıs olduğu görgü tanıklarınca ifade edilmektedir. Diyarbakır ve Mazıdağı'nda sıkı polis kontrolü altında geçen cenaze töreni 300 kişinin katılımıyla gerçekleşti ve olaysız geçti.

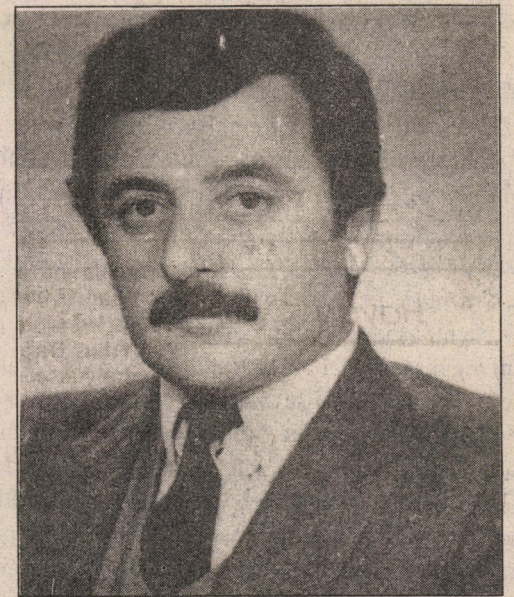

Parastvanê "Sosyalîzma Rûbiken" DUBÇEK Mir

Kevneserokê Çekoslovakîyê Aleksandr Dubček, li Pragê di roja 7'ê Çirya Paşîn a 1992'an de mir. Dubček di 1'ê Îlonê de di qezayek trafikê de birîndar bûbû û di Nexweşxaneyê Na Homolceyê de tedawî didit.

Wek tê zanîn Dubček di bûyera Pragê ya 1968'an de bi nav û deng bûbû û piştî vê bûyerê demek li Anqerê di Konsolosxaneyê Çekoslovakîyê de xebitî bû.

Dubček piştî guherandinên li Çekoslovakîya û li Avrûpaya Rojhilat, bûbû serokê Parlamentoya Çekoslovakîyê. Di Hezîran a 1992'an de wek serokê partiya Sosyalîst a Slovakîyê beşdarî hilbijartinan bû û ket parlamentoyê.

Abdulsamed Sakik Jî Kuştin

Welatparêzê Kurd Abdulsamed Sakik di roja 3.11.1992'an de li Entabê bi bêbextî jî alî hêzên tarî ve hate kuştin. Abdulsamed Sakik serokê HEP'ê (Partiya Ked a Gel) yê kevn ê Entabê bû. Ew beriya kuştina xwe jî çend caran bi mirinê hatibû tehdîtîkin.

Abdulsamed Sakik, di roja 4.11.1992'an de bi başdariya parlementerên HEP'ê û gelek mirovên welatparêz, li gundê Zengokê hate defînkirin. Abdulsamed Sakik; kekê Parlamentê Mûşê yê HEP'ê Sîrrî Sakik, Qomûtanê ARGK'yê Eyaleta Amedê Şemîdîn Sakik û Bêrîvana ku li Pazûrê hatibû şehîdkirin; bû.

Azadi Gazetesi Toplatıldı

AZADÎ'nin toplatılmasıyla ilgili olarak gazetenin sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni İkrametîn Oğuz 10.11.1992'de yayınladığı bir basın açıklamasında şunları söyledi:

"Kamuoyunun doğru haber alma ve bilgilendirme sürecine katkı sağlama görevini yerine getirmeye çalışan AZADÎ'nin, özgür basın olarak 'Gerçek Haber - Doğru Yorum' şiarıyla sürdürdüğü gazetecilik anlayışından vazgeçmeyeceğini bir kez daha vurguluyor ve tüm kamuoyunu bu tür anti-demokratik uygulamalara karşı sesini yükseltmeye çağırıyoruz."

Do Fethiye, Îro Alanya

• Destpêk r.1

29'ê Çirya Pêşîn de, piştî merasîma cenazê A. Gundogmuş hadîseyên ku ji berê de hatibûn plankirin dest pê kirin. Di bûyeran de du mirovên Kurd ketin qomayê, di ser 30'î de xanî û karxanên Kurdan hatin gullebarankirin. Beriya destpêkirina bûyeran di ho-perloyên Belediyê de bi vî awayî anons hatin kirin: "Wê xwîna şehîdê me li erdê nemîne. Ahmedê me ye Çawûş bi mîrxasî şer kiriye. Ew bûye hedefa guleyî qehpe û jiyana xwe ji welatê xwe re feda kiriye. Wê hesabê viya were pirsîn û yên ku vê xwîna rê-tine, wê xwîna wan were rêtin. Wan çewa ji Ahmedê me re kîbarî (nazdarî) kiribe, emê jî wusa ji wan re kîbar bin."

Piştî vê anonsê gelê Tirk ê "mîrxas" êdî dizanibû ewê çî bike. Kurdan xwîna Tirkan rêtibûn û diviyabû ku Tirk tola xwe li erdê nehêlin. Anons li hemû deran hatibû bihîstin û belavok hatibûn belavkirin: Wê xwîna Kurdan bihata rêtin û wê tola "qehremen" mehmedcîkan bihata standin.

"Biryê me yên misilman ên Tirk" li camiyê, nimêja cenazê "şehîd" dikirin. Di vê navê de du Kurd jî li camiyê

bûn. Yekî ji yekî re got: "Xwe wê de bide". Bi Kurdî peyvîna herdu Kurdan, pê re bala Tirkan kişand. Di demeke kurt de tevê mirovên li camiyê hîn bûn ku di nav wan de du mirovên Kurd hene. Ji nişka ve ala (bayraqa) Tirkan anîn û sê caran bi wan dan maçkirin. Lê dilê Tirkê "qehremen" an bi viya ri-het nebûbû; diviyabû tola xwe bisitan-dina. Dest bi slogana, "Alanya wê ji Kurdan re bibe goristan" kirin û bi ho-vîti bi ser herdu Kurdî de çûn. Deme-kê bi şûn de herdu Kurdî di nav xwîna de li erdê dirêjkirî bûn. Dilê Tirkan bi viya jî rihet nebûbû, di kuçan de xwe-pêşandanên mezin çêkirin. Van bûye-ran bi rojan domandi. Di nav çend ro-jan de di ser 40'î de hadîse çêbûn û di dora 30 yan de malên Kurdan hatin gulleberankirin. Di kuçan de qontrola huwiyetan hatin kirin. Bi rojan Kurd jî malên xwe derneketin û neçûn ser karên xwe.

Her Kurd dizane ku pêçiya dewle-tê di van bûyeren de heye û ev bûyer organîzekirî ne. Divê bê zanîn ku ev bûyer bi tenê wê li Fethiye û Alanyayê nemînin; îro li van deran sibê li tevê Tirkîyê wê bûyerên ewha rû bidin.

Dewletê Berê Kurd û Azeriyan Da Hevdu

Di roja 2.11.1992'an de li Igdirê, ji bo protestokirina operasyona Ordiya Tirk a ba-şûrê Kurdistanê xwepêşandanek çêbû. Di xwepêşandanê de ji 20 gundan di dora 5000 hezarî de mirov beşdar bûn.

Timên taybetî û Azeriyên faşîst bi çekên xwe êrîşî xwepêşanvanan kirin. Mehmed Siddik Çak hate kuştin û gelek mirovên Kurd bi çek birîndar bûn. Li ser pêşveçûna bû-yeran di nav du rojan de li Igdirê di dora 200 hebî de karxane û 300 hebî de wesayî (araç) hatin tahrîbkirin. Azeriyên faşîst û polîsan, ew Kurdên ku di kuçan de girtin, xwes-tin lînc bikin. Li ser van rûdan polîs zêdetirî 500 kesên avêt nezarêtxanê.

Bûyerên Igdirê ji alî hêzên dewletê û faşîstên sivil û hatibûn organîzekirin.

Dîsa Li Cizîrê Ferman e

• Destpêk r.1

yên wekî 'paqijîya hundir' şika me zêdetir dike."

Gotinên berpirsiyarên dewletê yên; "me li derve karê wan qedand, îcar dora hundir e" hêdî hêdî fêkiyên xwe didin. Xuya ye ku dewleta hov a Tirk di amadekirîya qetîsî-mên mezin de ye. Şimexê xerakirin, Pasûrê şewitandin, Igdirê talan kirin û Cizîrê dan ber topan; gelo îcar dora ku derê ye?

Necmettîn û Kalikê Xwi Ya Qisey Kenê

• Destpak r.13

- No Qerexano Xirabi kê veşna wexta, wexta ki nê wîna bî vilay?
- Xu bi xu piya kuway, xu bi xu jewmbîna kişt. Pêro remay, dew ra bî vilay. Qerexan bi xirabi.
- Ta vo Mistfay ra di lajî bî...
- E, Mistfay ra di lajî. Hiseynî ra di lajî bi.
- Ema mi jû Zerîf bî, jû Ej bî, jû Zeyn bî. Ze-rîf maya Paşay bî. Na fin. Ej maya 'Ebasê rehmetî, keyna xu ji maya Hec Ehmedî ya. Maya Hec Ehmedî, emkeyna min a. Ej, pêrdê 'Ebasî, Remî hetek ti bîya. Rem kişîya, Ap Seferî na girot. Diha ci ra çeçekî nêbî. Zeyn, Saed bi, maya Şukrî

bî. Şukrî birazayê pîrikda ma o. Nîna pî-ya berdêley kerdbî. Namê wîrdin jî Xec bî. Waya kalikdê ma Simî het bî. Waya Simî jî kalikdê ma het bî. Yanê pîrika ma jî Xal Osan ra ya. Bahdê coy jî Zerîf û marda Evdoy a kerdî berdêlê pê. Maya mi Hec Xidira ra ya û namê ci Îm bî. Maya mi key-na kalikê Hec Ehmedî bî. Maya mi bol xasek bî. Maya mi hend xasek bî, ma û pêrdê marda mi, maya mi ramotbî şarî ew xala mi dêbî ci. Ez êganê Hec Xidiran a.

- Marê vanê kê Nofelan...
- Nofel dedê min o. Jew dedê mi bi. Piyê

Mûçink Amadekar: Bawer Andok

Qampanyaya Rojnameya Bindestiyê

Gelî xwendevanan!

Rojname we ye mezin BINDESTIYÊ qampanyayekî vekiriye:

Qampanya şehîd û xaziye Qoreyê, Pardon Kurdistanê, duble par-don Başûrê Rojhilat.

Em li benda alîkariya we ne. Mehmedcîk di şertên gelek zor de wezîfa xwe dike; ma we şitrê kuştina Kurdan wusa rihet e. Ha hoo hûn werin ji rojname xwe BINDESTIYÊ bipirsîn!

Gelî xwendevanan!

Alîkariya me bikin. Mehmedcîk bi tenê nehêlin. Ew canê xwe dide hûn jî perê xwe bidin. Peran bidin la'vo peran. Peran bidin da ku Mehmedcîk me ji bela Kurdan xelas bike.

Alîkariyên xwe li ser navê:

Mehmedcîk Kurdkuj

Suleyman Xwînrij

Bulend Türkêş

Deynin banqa GOHDIRÊJ

De ne bi xatirê we!

Mehmedcîmîk

Li Kurdistanê di şerê navbera gerîla û leşkerên Tirk de, pîrê caran leş-kerên Tirk bi teqîna gullan, bêyî ku gulle li wan bikeve ziravê wan diqete û dimirin.

De ka em çî bibêjin.

Qehreman Mehmedcîmîk, cîmîk, cîmîk...

Gazetemizin 18. sayısı toplandı

Her defasında piyasaya çıkar çıkmaz ya da daha piyasaya çıkmadan gazete-mizin DGM tarafından toplatılması ve hakkında dava açılması artık bir "gelenek" haline geldi. Son toplatmayla ilgili olarak gazetemizin Genel Yayın Yönetmeni Osman Aytaç'ın 2 Kasım 1992'de yaptığı basın açıklamasında şöyle deniliyor: "Gazetemizin 1-15 Kasım tarihli 18. sayısı, İstanbul DGM tarafından, 'Tarihi Fi-rastı Kaçtırmamak İçin' başlıklı yazıda 'Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü aleyhinde propaganda yapıldığı' gerekçesiyle, gazetemizin dağıtımına girdiği 1 Kasım günü toplatıldı.

"DGM'nin bu kararı da tıpkı öncekiler gibi gazetemiz hakkında önceden veril-miş kararın sonucudur. Amaç bellidir. Gazetemizi toplatarak ve yazılar hakkında davalar açarak, Kürt ve Kürdistan sorununda ikircimsiz bir politika izleyen gazete-mizi susturmaktır amaçlanan. 18 sayılı yayınlarda yaşamında Medya Güneşi'nin 16 sayısının toplatılarak hakkında dava açılması ve yine toplatılmayan bir sayısı hakkında da 'dava açılması, TC'nin halkımıza karşı sürdürdüğü kirli savaştan ayrı düşünülemez.

"Gazetemize ve diğer sosyalist ve devrimci basın-yayın organlarına karşı sür-dürülen politikalar, bilindiği gibi MGK'nin son kararlarından sonra daha bir perva-sızca sürdürülüyor. 'Kürt realitesi'ni tanıdığını açıklayan DYP-SHP hükümetinin, bu sözlerin gereklerini yerine getirmek bir yana; yıldırma, sindirme ve giderek im-ha etme politikalarını nasıl da kararlıca sürdürdüğü uygulamalarla bir bir kanıtlanıyor.

"İstanbul DGM'nin gazetemizin 18. sayısını toplatma kararını protesto ediyor, tüm demokratik kurum ve kuruluşları sosyalist ve devrimci basın-yayın organla-ryla dayanışmaya çağırıyoruz."

mi Mehmed ki nêweşîn ra merd, ez çe-çek biya. Wexta ma no Qerexan di ronîş-tê. Piyê mi merd, maya mi dedê mi Nofelî girot girot. Pêrdê mi ra ez tenya bîya. Ay ra jî dî-rê çeçekî bî, a jî merd. Ay ra jî çiyê nêmend. Bahdê coy Keloşk ra Ap Nofelî juwê ard. A Em Ayîban ra keyna 'Uzêrî bî. Ay ra jî di çeçekî, lajek û keynekê bî. Apo-yo rehmetî kişîya. Ma Geboz ra werîştî. Ma ameym Arreş.

- No kişîyayîşê Ap Nofelî qandê çîçi ya bi?

- Ma dew di da pêro. Sifteya ci kuşat a ma kavirekî... Nê Heydî, na 'ema ma Zarîf nêmerd, no Heydê şeman Şîlan di bi. Wexta îna na maya Mehmed û bekîrî ya El ard. El keyna Heydî bî. Heydî kê xu ard Qerexan, herûnda banandê Coç 'Efi-nan di banê xu viraştî. Apo rehmetî jî xul-qê ci bol teng bi û peyeyêdo bol quwetlî bi. Heydîna bolî bi, nê kalikê Sefîna ê jî

dî-rê merdîmî bî. Wîja pî ya bi şîyan a da pêro... Nê hevgelê pê bî. Apo rehmetî qedê îna nêbi, ame tîfing keye ra girot. Heta şî, Paşa û Bekîrî ya ma vajê paştîya ma giroti û da kişîta Heydîna ro û serê nî-nan şikîti. Apo vano "Heq neheq Heyd do dew ra bar kero!" Nînan jî Heyd dew ra barkerdîş nêda. Vistewrê Mila Eflînan bi, qandê coy îna nêwaştê Heyd dew ra bar kero. Apoyê rehmetî nay ser a dew ra bar kerd, şî Qerexano Xirabi... Wexta ki deza-yê pêrdê mi kişîya, piyê mi înan a nêşî. Dezayê pêrdê mi destid bi girwî, piyê mi birawo pîl bi. Piyê mi û Ap Nofelî wexta... pêrdê mi destid bi girwî, piyê mi birawo pîl bi. Piyê mi û Ap Nofelî ya înan a nêşî. Nê Hesanan kewtê ra pêrdê mi dim... Pê-rê mi vatê "La hena mekerê! La Hesên, şî-ma merdimê ma ye! Ek wezanê wa mixta-rîn şîmarê bo, şîma senî vanê wa zê şîma ya bo!" (.....)

Şerê PKK'ê û Peşmergan û Sebebên Sebeban

• Mûrad CIWAN

Suleyman Nazîfê kurê Mehemed Saîd Paşayê Diyarbekirî, şair û edîbekî navdar ê demên dûmahîka Împaratoriya Osmanî bû û herwiha karmendekî payebilind bû, li hin wîlayetên Împaratoriye wafîti jî kiribû.

Gava Partiya İttihad û Terakî hat ser hukum, Suleyman Nazîf jî demekê bû waliyê Bexdayê. Suleyman Nazîf bi dijayetiya xwe ya li hember İttihad û Terakiyê hatibû naskirin û serokên vê partiyê jî tu carî jê hez nedikirin.

Di dema wafîtiya Suleyman Nazîf a Bexdayê de, li herêma Barzan serhildana Şêx Abdusselam Barzanî desp pê kir. Suleyman Nazîf esker şand ser Şêx Abdusselam, lê temirandina serhildanê ne wiha hêsan bû. Gelek êş û sergêjayî ji Suleyman Nazîf re peyda kirin ku êdî ew ji ber van bêzar ma.

Carekê wî di rapora xwe de, ya ku ji Enwer Paşa re şiyandibû wiha gotibû: "Ev Şêx Abdusselam merivekî gelek 'eks e. Netîca serhildana wî nizamî wê çawa be. Yan ez ê wî mehû bikim, yan ew ê min mehû bike." Gava Enwer Paşa li meqamê xwe ev rapor xwend, di bin simbêlan re kenîya. Wê gavê, yekî ku li wê derê bû, ji Enwer Paşa pirsî ku çî ye, çî qewimiye. Enwer Paşa behsa çîroka Suleyman Nazîf kir û wiha got: "Ji bo min ferq nake, kî kê mehû bike, ez li karê me."

Gava xebera şerê navbera PKK'ê û pêşmergên Kurdîstana Iraqê ket guhê min, hema raste rast ev çîrok hat bîra min.

Bi vî şerî dîrok careke din bû şahidê wê yekê ku, Kurdan ji bo gihastina mexseda xwe riya guftûgo û lihevguh-darîkirinê nedan ber xwe, rahiştin çekên xwe û dest bi şerê xwînî kirin. Heqîqet ew e ku careke din Kurd Kurdan dikujin.

Helbet ne bêsebeb e. Helbet ne bêbingeh e. Lê bingeh û sebeb çî dibê bila bibe, gelo ev riya han wê bibe riya çareserkirinê? Gelo ev rê wê nexweşiya heyî siviktir bike? Gava êş û derdek hebe, dermanê ku meriv lê dike divê êş û derdê heyî jî holê rake, qet nebe siviktir bike. Eger na, ne wê lê be û heta derd pê girantir bibe, nexwe ew ne derman lê jahriya wê êşê ye.

Ev riya ku PKK'ê û hêzên Kurdîstana Iraqê bi vî şerî dan ber xwe, hêviya herdu aliyên jî jê ew e ku wan bigihîjine mexseda wan. Dibe ku ji herdu ali-

yan yek bigihîje mexseda xwe jî. Lê gelo encamekî bi vî awayî ji bo mîletê Kurd wê çî bi xwe re bîne? Gelo wê daxwaza dilê Enwer Paşayên îroyîn bi cîh neyê? Xuya ye ji bo Demirel, Seddam, Hafîz û Rafsancaniyan ferq nake, kî zora kê bibe ew li karê ne.

Bi vî şerê han mîletê Kurd ji xwe nagihîje mexseda xwe, di serde ne diyar e ku ji herdu aliyên yek jî bigihîje mexseda xwe. Rûdan nîşan didin ku herdu alî jî ji vî şerî dikarin zerareke mezin bibînin. Kuştî û birîndarên ku ji herdu aliyên çêdibin, propaganda dijminatîyê ya ku herdu alî û taybetî jî PKK di nav gelê Kurd de li hemberî hev dikin, tehrîk û pîjîkirina ku ji her çar aliyên de ji dijmin tê, êrîş, pêşdeçûn û dagîrkirina ordiya Tirk a ku bi vî firsendê bi dest xist li ber çavan e. Ordîya Tirk ne ku bes zirareke giran da hêzên çekdar ên PKK'ê her wiha îrada gelê Kurd ê Kurdîstana Iraqê jî bin pê kir, dewleta federe ya nuhavakîrî di bin postal û tank û topên Tirkan de ber bi xetera mezin a têkçûnê de diçe.

Çima ev şer derket? Heke meriv li sebebên îroyîn ên rojane û berbiçav bigere, meriv dikare gelek bijmêre. Gava meriv ji terefên şer bixwe jî bipirse, her çend giraniya siyaseta neyarî ya PKK'ê li hember hukûmeta Kurdîstana Iraqê û dewleta federe diyar e jî, ew dikarin bi sedan sebebên li ser hev bijmêrin ku yên herdu aliyên jî wê îdîanî ciddî bin ku ber bi hiş ve diçin. Lê bi baweriya min ji bo me Kurdan tespîtkirina sebebên îroyîn ên rojane û berbiçav têra çareserkirina vê problemê nakin, pêdaçûnek hê dîr û kûrtir divê. Divê em li sebebên sebebên bigerin.

Gava dor were ser sebebên sebebên, ez bi xwe ji alî xwe de dikarim du xalan diyar bikim ku bi baweriya min bingehî in. Yek jê mesela kemilîna mejî an şûra milî ya kollektîf e û ya din jî ya kultura demokrasîyê ye. Bûyer û rûdan nîşan didin ku li ba me Kurdan hê bi rastî mejî û şûra mîletbûnê nekemiliye. Çî wek mîlet çî jî wek ferd me hê hemû xusûsiyetên mîletbûnê di jiyana xwe ya manewî de nebişaftine. Hin ji wan bi me re hê peyda nebûne, hin jê hê nebûne aliyekî tebîî yê jiyana me, di jiyana me de yan wek perçekî xerîb yan jî wek mêwek kal a negihaştî xwiya dikin. Loma jî fenomena mîletbûnê, lazîmiyên

wê, cî û warên hebûna wê û xeter û firsendên li ber jiyana wê û pêşdeçûna wê di mejiyên me de zelal olan nadin. Fenomen di mejiyê me de di perspektîfeke teng û kurt û yekalî û mij û dûmanî de diçe û tê. Gavên ku em davêjin jî li gor vê ne. Ezîtiya ferdî, partîî, eşîrî yan herêmî xwe dixwe pêşiya menfeeta hebûna milî. Rê û dirb û çareserkirinên ku em didin ber xwe, têra hildana barê mîlet nakin, ji dêvla ku em vê rastîyê bibînin em li pey eksa xwe diçin. Gelek caran welê lê tê ku rê û dirbên me ne ku her derdê mîlet çareser nakin, giran û xetertir jî dikin. Di teşxîsên xwe de em dereng dimînin, di tedbîrên xwe de em ne wextnas, rewşnas û warnas in. Ne ku em di wexta lazîm de diçin ser bûyer û rûdanan, lê pîrî caran ew me mecbûr dikin, li pey xwe dikêşin.

Mesela kultura demokrasîyê jî her bi vî awayî ye. Em Kurd ji alî hebûna kultura demokrasîyê de zêde zêde feqîr in. Di siyaseta xwe de belkî em gelek caran behsa demokrasîyê dikin, lê em negihîştine wê zanebûnê ku demokrasî tiştê e ku ji siyaseta gelek zêdetir e. Kultur e, jiyanêke seranser a civakî û ferdî ye. Diyardeya gîhaştin

tin, PKK'ê tu acizî diyar nekir. Heta beyan da ku PKK'ê bi dilê xwe ev kamp girtine da ku dostên wê tûşî tu dijwarî û muşkulanan nebin. Lê gava hukûmeta Kurdîstana Iraqê di bin tehdîda Tirkiyê de daxwaza girtina kampên leşkerî yên ser hudûd û valakirina gundên Kurdan ji PKK'ê dike, PKK xwe aciz dike, hezar xerabîyan li ser hêzên Kurdîstana Iraqê dibêje û şerêkî wiha wê-rankir dide ber xwe. Ji alî din hukûmeta Kurdîstana Iraqê di peyda bûna muşkula dawî de roja roj hesab û tedbîrên xwe wernegirtin, piştî ku muşkulê gihastî vê qonaxê bêyî ku dîr û dirêj encaman bifikire, fen û futên dijmin li ber çavan bigire, bi hêsanî êrîşê bir ser hêzên PKK'ê. Welê lê hat ku gava 20 hezar leşkerên Tirk tecawuzî axa rizgarkirî kirin, mecbûr ma hustuyê xwe li ber wan xwar bike, ji bîlî derxistina dengêkî kiz ê nerazîbûnê nikare zêde tiştêkî din bike. Gelo berî ku rewş were vê noxtê, riyeke din ji bo çareserkirinê tunebû?

Bûyerên wek van her du mîsalan hatine serê hêzên me yên din jî. Xuya ye hustûxwarkirin û serfêwandina li hember biyanî an dijminan bi me ge-

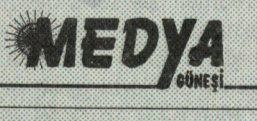
Çî wek mîlet çî jî wek ferd me hê hemû xusûsiyetên mîletbûnê di jiyana xwe ya manewî de nebişaftine. Hin ji wan bi me re hê peyda nebûne, hin jê hê nebûne aliyekî tebîî yê jiyana me, di jiyana me de yan wek perçekî xerîb yan jî wek mêwek kal a negihaştî xwiya dikin. Loma jî fenomena mîletbûnê, lazîmiyên wê, cî û warên hebûna wê û xeter û firsendên li ber jiyana wê û pêşdeçûna wê di mejiyên me de zelal olan nadin.

û kemilîna ber bi însanîyê û dîrketi-na ji jiyana heywanîyê ye. Pîvana xwekeşîrkirin û nasîna xwe ye. Xwenasîn ne ew e ku meriv hew xwe dibîne û xwe dizane. Na, însan di vî jiyandê de ne tenê û bi serê xwe ye. Hebûna meriv li gel hebûna merivên din mahneya xwe ya rastîna rû dide. Bêyî der û dor û civak û mîlet û dinya me hebûnek meriv nîne. Loma jî xwe keşîrkirin û naskirin bêyî keşîrkirin û nasîna der û dor û civak û mîlet û dinya xwe peyda nabe. Gava xwenasînek wiha di mejiyê meriv de kemilî, helbet divê gavên li gor vê bîna avêtin. Qebûlkirin, fahmkirin, tehamulkirin û îhtirangirtina jiyana, pêşveçûn, lazîmî û heq û hiqûqê der û dor û civak û mîlet û dinya xwe divê bêyî virde wirde li pey xwe-keşîrkirin û nasîne were, bibe xusûsiyetên hebûna me ya civakî û ferdî. Bi kurtî bibe kultura me. Mixabin ku ev qîmetên han di me de hê gelek kêr û zêf in.

Di vî warî de du mîsal hene ku ecêb in, lê ji bo me gelek tebîî tîr qebûlkirin: Gava Sûriyê û hukûmeta Lubnanê, kampên PKK yên Beqaayê gir-

lek tebîî ye, lê qebûlkirin û nasîna heq û huqûqê hevûdin nakeve bîra me. Roja ku erdê Kurdîstana Iraqê rizgar bû, PKK'ê rastî û heq û huqûqê Kurdên Kurdîstana Iraqê û hêzên wan qebûl û hezîman bikira, hêzên Kurdîstana Iraqê jî mehna hebûna şerê çekdarî yê PKK'ê li ber çav bigirtana, yanî Kurdan îhtîmamama dabûna hev û bi vî îhtîmamê nêzî hevdu bibûna, rewş nedihat vê noxtê. Ev mîsalên han ên trajîk him bi mesela kemilîna şûra mîletbûnê him jî bi mesela hebûn û nebûna kultura demokrasîyê ne. Yanî bi mesela sebebên sebebên ve girêdayî ye.

Ez nabêjim em li ser sebebên rane-westin. Na, îro rewş dijwar e, Kurd di halekî xerab de ne, heke wê piçekî jî riya bîhnvedanê û hêsanîyê li ber me veke, zû bi zû em biçin ser tespîtkirina sebebên rojane yên berbiçav û wan ji holê rakin. Lê ne bes e, ne bes e. Em berê xwe bidin sebebên sebebên jî. Esas çareserkirin di vir de ye. Çimkî derd û êşa me ne bes ev şerê îroyîn e. Hemû rûdanên jiyana me ya siyasî û civakî tîr di van sebebên sebebên de asê dibin.

	Genel Yayın Yönetmeni Osman AY TAR	Avrupa Temsilcisi: Halim CAN BOX: 15216 16115 Bromma / Sweden	Abone Koşulları:	Hesap No: Cemal Özçelik Yapı ve Kredi Bankası Beyazıt Şubesi 0101322-6 Nolu Hesap
	Yayı İşleri Müdürü Salih BAL	Muhabirler: Almanya: Bavê AZAD, Mahmûdê MALAZGIRTÎ Hollanda: Cumalî GÖKALP Danimarka: Osman TOKGÖZ İsviçre: Halis KINALI İngiltere: Ömer DEMİR Norveç: Ahmet YÜZER Paris: Rojen Xerzî Moskova: Serdar DİCLE Ortadoğu: Ahmet CEMAL	Yurtiçi: 1 Yıllık: 100.000 TL 6 Aylık: 50.000 TL	Dergi: Adar Ajans Baskı: Aydınlar Matbaacılık Genel Dağıtım: YAYSAT
Sahibi Cemal ÖZÇELİK	Yönetim Yeri: Guraba Hüseyinağa Mah. Dağarcık Sok. Mehmet Han. No: 32/B D: 23 Tel-Fax: 631 25 15 Aksaray - İSTANBUL	Diyarbakır Bürosu: Güçlü Pasajı Kat: 3 Dörtüyl Tel-Fax: 21 80 74 Diyarbakır	Yurtdışı: 1 Yıllık: 60 DM, 40 \$	